

НЕ ДА(ВИ)МО БЕОГРАД

Београд, март 2016. године
Број 2 година II

Гласило иницијативе
Не да(ви)мо Београд

Бесплатан
примерак

Медијско извештавање о
пројекту „Београд на води“

Узурпирање
јавног медија

Стр. 6

Специјални закони, за
специјалне инвеститоре

Лекс
специјалис

Стр. 7

Симболи лажног
националног интереса

Кула и
тржни центар

Стр. 18

Почела „продаја“ станова
у „Београду на води“

Како смо
замало купили стан

Стр. 8

МЕХАНИЗАМ ЈЕДНЕ ПРЕВАРЕ

Анализа уговора

Штетност пројекта "Београд на води" очигледна

Уговором се Србија одриче суверенитета, независности у планирању, поклања зграде, обавезује се на додатне позајмице, јавне површине више неће бити јавне, а цео уговор има нејасне гаранције.

Стратешки партнер "Белгрејд воторфонт" је фирма регистрована 12. марта 2015, са почетним улогом од 0 (нула) дирхама и трајањем ограниченим на годину дана. Стварна веза између ове две фирме и фирме „Игл хилс“, која је јавности представљана као носилац пројекта „Београд на води“ - остаје неутврђена.

стр 4

Мегаломански пројекти

Интензивна изградња друштвене пропасти

Београд на води није усамљени феномен. За стварање привидног економског раста Србије изабран је најбржи и најризичнији пут – симултано покретање амбициозних грађевинских пројеката у главном граду, било директним упумпавањем државног новца или кроз уступање и продају вредне градске имовине сумњивим стратешким партнерима и инвеститорима. Снови о крановима довешће до дужничке кризе, која ће се преломити преко леђа грађана и за собом вероватно оставити град напуштених градилишта и полупразних некретнина.

стр 19

Економска рачуница

Ко и колико зарађује, а ко плаћа трошкове пројекта?

Очигледна је несразмера између тога колико која страна улаже у пројекат, а колико профита заузврат добија. Све што Србија икада добије од профита „Београда на води д.о.о.“ вероватно неће бити довољно ни за отплату кредита и камате коју јој је стратешки партнер дао за потребе пројекта.

И као да све то није довољно, у случају раскида Уговора после двадесет година, преостало земљиште се продаје трећим лицима, а профит дели у размери која зависи од реализације предвиђених педесет одсто пројекта.

стр 4

Купи мајицу, подржи иницијативу Не да(ви)мо Београд пиши нам на мејл nedavimobeograd@gmail.com или на facebook.com/nedavimobeograd

За Не да(ви)мо Београд пишу / говоре:

Бојана Маљевић, Габу Хајндл, Јована Глигоријевић, Мила Турајлић, Бранко Бојовић, Илир Гаши, Дража Петровић, Немања Ненадић, Иван Златић, Владимир Ђорђевић, Душан Чавић

Дража Петровић, колумниста

Мајстори, мајстори...

Тамо где су Вучић и мистер Алабар полагали камен темељац за „Београд на води“ налазила се продавница „Топлица трејд“, коју су бициклисти звали „царинарница“ или „жута кућа“. Ту су била најлепша дружења и најлепши заласци сунца уз хладно пиво, тако да увек имам лакши облик инфаркта када туда прођем на бајсу и видим ограду градилишта. Последњег дана пре него што је Синиша Мали срушио „жуту кућу“ сликао сам се испред „Топлице“ и ту фотографију држим у телефону као успомену. Ко никада није пио пиво испред „царинарнице“, тај нема појма шта је прави Београд на води. Ово што сада видимо на огледној савској променадџи више подсећа на шабачки вашар, са свим оним комбинама брзе хране, фамозном „Савановом“ и шетачима који ходају по бициклистичкој стази, јер се нико није сетио да направи шеталиште којим могу да прођу два човека раме уз раме. Тако ће изгледати и цео „Београд на води“, јер се тај пројекат од почетка одвија по систему држи воду док мајстори оду. Међутим, проблем је што ће ови „мајстори“ тешко да оду.

Издаје: Иницијатива Не да(ви)мо Београд
Тираж: 10.000

Редакција: Наталија Симовић, Тамара Огњановић, Ива Чукић, Марија Станковић, Ксенија Радовановић, Милица Лековић, Џорџија Бековић, Вирџинија Ђековић, Јелена Мијић, Добрица Веселиновић, Зоран Буквић, Андрија Стојановић, Надица Перовић, Лука Кнежевић-Стрика, Марко Аксентијевић, Марко Анђелић, Душан Рајић, Вјеслав Вуковић, Срђан Ђуровић, Роберт Козма, Ђорђе Павићевић, Радомир Лазовић

За Не да(ви)мо Београд пишу/говоре: Бојана Маљевић, Бранко Бојовић, Владимир Ђорђевић, Дража Петровић, Душан Чавић, Иван Златић, Илир Гаши, Јована Глигоријевић, Мила Турајић, Немања Ненадић, Габу Хајндл

Фото: www.kamerades.com, Belgrade Raw, Norda Sage, Милош Стошић и редакција

Контакт: nedavimobeograd@gmail.com
nedavimobeograd.wordpress.com
facebook.com/nedavimobeograd
twitter.com/nedavimobgd
instagram.com/nedavimobgd

Ова лиценца дозвољава ремикс и прераде, као и некомерцијално коришћење дела, ако/док се правилно назначават име аутора и ако се прерада лиценцира под истим условима.

Други број

Гласило иницијативе Не да(ви)мо Београд можда касни, али за разлику од обећаног напретка на обалама Саве ипак долази

Кажу да је најтеже написати другу књигу, снимити други албум или филм и по други пут се заљубити. Ништа лакше није ни са састављањем другог броја новина. Ипак, трудом људи који су се ухватили овог посла и са вашом подршком, пред вама је друго издање гласила иницијативе Не да(ви)мо Београд.

Ове новине смо покренули пре годину дана због недостатка озбиљног друштвеног дијалога о „Београду на води“, пројекту од „националног значаја“. Ништа боље није ни данас. Расправа се води далеко од суштинских питања: какав развој је потребан Београду и Србији, колико ће овакав пројекат коштати грађане, шта од тога добијају и губе и шта је могућа алтернатива.

Уместо тога, ретке расправе се своде на то ко воли страћаре и бараке а ко је за прогрес, хоће ли се градити кула или неће и да ли је лепа или није, и друге мамце за погрешне одговоре. Још

Овај број новина издат је уз помоћ средстава (96.640 динара) прикупљених на аукцији уметничких радова “Буди ТИ тајкун који нас плаћа” 28. маја и путем донација грађана који подржавају рад иницијативе Не да(ви)мо Београд.

чешће полемике уопште и нема, а покушаји да се она поведе систематски се гуше.

Када смо први број новина делили на улици, комунална полиција је привела наше чланове. Приводили су нас и на карневалу бродова, а новинарима бранили снимање на обали Саве. Они се плаше расправе. Ми се не плашимо њих!

Пишите нам, прикључите се, поведите расправу, покрените своје новине, борите се!

На фотографији протест иницијативе Не да(ви)мо Београд поводом потписивања уговора за Београд на води

Не да(ви)мо Београд

Ко смо? Ко нас плаћа? За кога радимо? Шта хоћемо?

Иницијатива Не да(ви)мо Београд окупља организације и појединце заинтересоване за урбане и културне политике, одрживи развој града, правично коришћење заједничких ресурса и укључивање грађана у развој свог окружења.

Ми смо група људи различитих профила, занимања и уверења, окупљених око заједничког циља: да се заустави деградација и пљачкање Београда у име мегаломанских урбанистичких и архитектонских пројеката, пре свега “Београда на води”.

Одлучни смо да се боримо против одузимања делова нашег града ради приватних интереса нетранспарентних актера, за чије је ћемо рачуне опет ми, грађани ове др-

жаве, издавајати огромне суме новца. Не пристајемо на константно игнорисање гласа и ниподаштавање мишљења грађана због интереса појединаца и мутних делова инвеститора и политичара у којима, на крају, јавно добро и јавна средства увек заврше као колатерална штета.

Овај град је наш дом. Одговорни смо за сваки његов део, процес и проблем; за садашњост и оно што ћемо оставити за будућност. Позивамо све заинтересоване да нам се прикључе и помогну нам у остварењу наших циљева.

Иницијатива се финансира добровољним прилозима учесника, као и појединаца и организација које подржавају наше деловање, идеје и циљеве.

#nedavimobgd

Довољно је погледати колика су улагања, а колики приходи, на основу званичних података и уговора склопљеног између Србије и стратешког партнера.

Не постоји добра економска рачуница за пројекат који улаже вредне и ретке развојне ресурсе без икаквог обзира на друштвени и привредни контекст у којем настаје. Ипак, размере тога колико је рачуница иза „Београда на води“ економски погубна по Србију заслужују посебну пажњу. На овом месту нећемо улазити у реалне процене вредности земљишта и свих припадајућих радова, вредност доприноса за уређивање грађевинског земљишта која неће бити наплаћена, скривене трошкове јавних предузећа, камате и разне друге трошкове који ће пасти на рачун грађана Србије. Довољно је погледати колика су улагања а колики приходи, на основу званичних података и уговора склопљеног између Србије и стратешког партнера.

Нешто за ништа

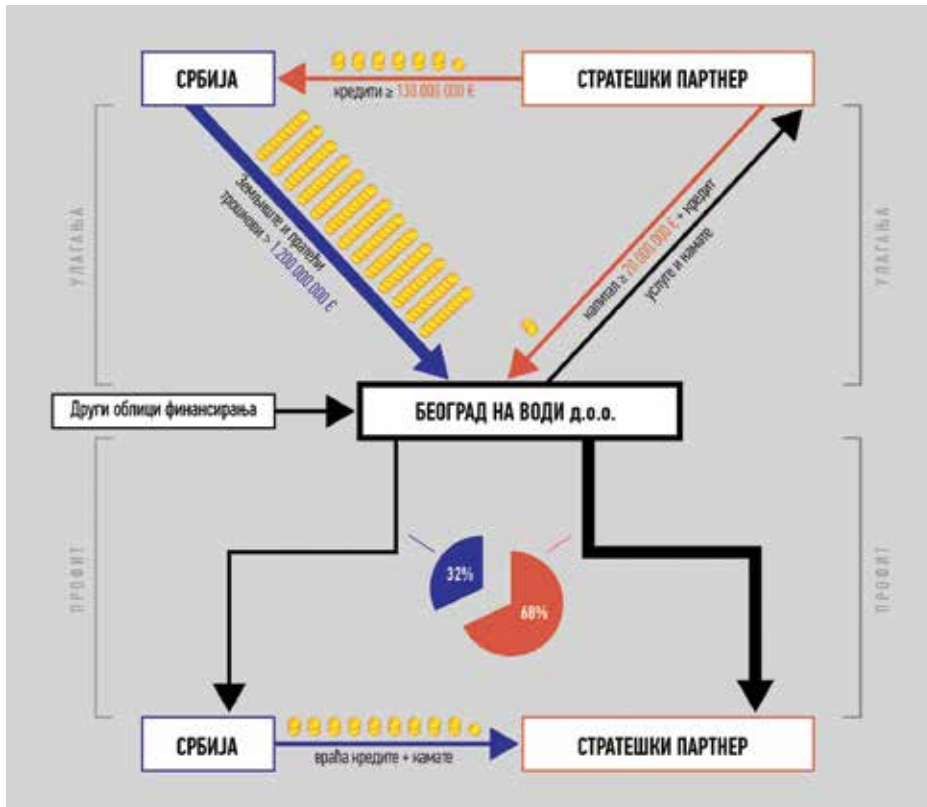
Склапање уговора који није у интересу Србије разумљиво је из позиције инвеститора. Нејасно је зашто је то и циљ Београда.

СРБИЈА УЛАЖЕ ЗЕМЉИШТЕ И ПРАТЕЋЕ ТРОШКОВЕ У ВРЕДНОСТИ ОД БАРЕМ 1.200.000.000 ЕВРА

► **Вредност земљишта износи 488.462.000 евра** - Ово је веома конзервативна процена вредности уложеног земљишта добијена на основу тренутне вредности грађевинског земљишта на том подручју (111.544,73 дин/м² - податак преузет из Извештаја Радне групе за попис Прве фазе „Београда на води“ Дирекције за грађевинско земљиште и изградњу Београда) и укупне површине планиране за изградњу објеката за становање и комерцијалну делатност (која је 525 488 м²), иако је јасно да Србија у пројекат улаже и јавне површине, као и да ће вредност земљишта бити далеко већа након што се јавни новац уложи у његову припрему.

► **Трошкови активирања земљишта 650.179.000 евра** - Ови трошкови подразумевају радове на припремању земљишта и изградњи неопходне инфраструктуре, што све мора бити завршено до краја 2019. Сама вредност радова је из Просторног плана подручја посебне намене за пројекат „Београд на води“ (Табела 8.3) умањена за уређење земљишта и инфраструктуру унутар подручја плана које би требало да покрије „Београд на води д.о.о.“ у замену за неплаћање накнада за уређење грађевинског земљишта.

► **Други улози** - Неки су предвиђени уговором, други су наступили пре него што је ишта потписано. Укључују: санацију животне средине, уложене објекте, право на коришћење неуложених објеката, израду планске документације, неплаћене накнаде за оглашавање и др.

СТРАТЕШКИ ПАРТНЕР УЛАЖЕ КАПИТАЛ У ВРЕДНОСТИ ОД 20 МИЛИОНА ЕВРА

► Осим за првих 20 милиона, не постоји никакав рок ни гаранције за даље улагање. Износ од 150 милиона, како инвестиције тако и кредита, само је максимално очекивано улагање и кредитирање „Београда на води“ од стране стратешког партнера (Уговор 10.2.2 (а)). О томе да ли је заправо потребно да стратешки партнер уложи или позајми још новца одлучују органи предузећа у коме већински удео има сам стратешки партнер.

СТРАТЕШКИ ПАРТНЕР ДАЈЕ СРБИЈИ КРЕДИТ ОД 130 МИЛИОНА ЕВРА ИЛИ ВИШЕ

► Кредит се даје за трошкове рашчишћавања земљишта и изградњу инфраструктуре. Предвиђена је и могућност да кредит буде већи ако трошкови санације животне средине пређу 40 милиона. Кредит „има цену у складу са тржишним ценама задуживања стратешког партнера“.

„БЕОГРАД НА ВОДИ Д.О.О.“ ПЛАЋА СТРАТЕШКОМ ПАРТНЕРУ ЗА УСЛУГЕ МЕНАџМЕНТА КАО И КАМАТЕ

► Уговором (10.4) је гарантовано да три одсто вредности свих трошкова иде директно стратешком партнеру целог пројекта на основу тога што је он једини и искључив добављач услуга пројектовања, изградње, управљања итд. То не укључује саме трошкове тих услуга нити ангажовање спољних стручњака. Додатно, ако дође до кредитирања од стране стратешког партнера, „Београд

на води д.о.о.“ ће морати да враћа кредит са припадајућом каматом.

ДРУГИ ОБЛИЦИ ФИНАНСИРАЊА

► У делу Уговора који се бави финансирањем (10.2.1), капитал и кредити стратешког партнера тек су трећа ставка на основу које се финансира цео пројекат. Пре свега, то су приходи од продаје (неизграђених квадрата) и задуживања код банака (са хипотеком на само земљиште). У приходе самог предузећа треба урачунати и оне које остварује на јавном земљишту издавањем дозвола за привремене објекте или оглашавање (7.1.7).

ОД ПРОФИТА КОЈИ “БЕОГРАД НА ВОДИ Д.О.О.” ОСТВАРИ СТРАТЕШКИ ПАРТНЕР ДОБИЈА 68% А СРБИЈА 32%

► Очигледна је несразмера између тога колико која страна улаже у пројекат, а колико профита заузврат добија. Све што Србија икада добије од профита „Београда на води д.о.о.“ вероватно неће бити довољно ни за отплату кредита и камате коју јој је стратешки партнер дао за потребе пројекта. И као да све то није довољно, у случају раскида Уговора после 20 година, преостало земљиште се продаје трећим лицима, а профит дели у размери која зависи од реализације предвиђених 50 одсто пројекта. Опширније о самим детаљима овог посла можете читати у нашем тексту „Анализа уговора“. О неутемељености тврдње да ће овај пројекат покренути привреду активирањем грађевинске индустрије пише Иван Златић у тексту „Те грађевине више нема“, а о томе како ће продаја увезене робе у највећем тржном центру имати добар ефекат на привреду не треба ни трошити речи.

Душко Радовић

На слово на слово МЕЊАЖА

Хоћете ли да се мењамо? Ја бих вама дао нешто старо, а ви мени дајте нешто ново.

Е, не. Ја ћу вама дати нешто ружно, а ви мени дајте нешто лепо.

Не, не, не. Ја ћу вама дати нешто мало, а ви мени дајте нешто велико.

Не, ја ћу вама дати нешто покварено, а ви мени...

Не, не, не, хвала лепо! Хоћете ли овако: Ја бих вама дала нешто криво, а ви мени поклоните нешто сиво.

Могао бих вам дати нешто љуто, а да за то љуто ви мени дате нешто жутто.

Не могу... Могу вам дати нешто бело, а ви мени поклоните нешто цело.

Видите, могао бих вам дати нешто читко за питко.

Немам ништа питко. Могла бих вам дати нешто кратко, а за то кратко да добијем нешто слатко.

Кратко за слатко?! Па, не пада ми на памет, молим вас!

Чекајте, чекајте... Ако хоћете да се мењамо – могу вам дати ништа, а ви мени поклоните нешто.

Е, то не могу.

Добро, добро, добро... Даћу вам парче, а ви мени дајте цело.

Не. Могу вам дати два зла за једно добро... пазите молим вас, два зла!

Не, то ја не могу! Ево, дајте ми шест, а ја ћу вама дати пет.

Не. Ако имате тачку, ја бих вам могао дати зарез.

Имам тачку, али тачку дајем за мачку.

Не. Ако ви мени дате тачку и значку, ја бих вама могао поклонити мачку.

Не. Тако се не можемо мењати!

Па, чекајте молим вас! За име... Па, станите. Ево, дођите овамо. Видите овако, сад смо променили место, је ли? Сад смо се мењали! Место за место.

Нећу да мењам места. Вратите ми моје место.

Добро, добро, молим вас...

Тако! Нећу место за место!

Добро. Хоћете ли овако: да ја вама дам једно немам и још нешто, а ви мени да дате једно имам.

Не могу. Могла бих вам дати нећу за хоћу, ако хоћете.

Е, нећу...

Медијска промоција „Београда на води“

Сервилност и пропаганда уместо питања

Скупштинска седница о усвајању лекс специјалиса којим се „Београд на води“ проглашава пројектом од националног значаја, довела је до кулминације медијске кампање, уприличене уместо озбиљне јавне расправе. На тај начин власт је покушала да неутралише отпор стручне јавности и грађана.

Јавни сервис и добар део великих медијских кућа постали су део пропагандне машинерије Владе око пројекта који су стручњаци жестоко критиковали. Противници или немају приступ медијима или добијају неупоредиво мање простора од званичника.

СКУПШТИНСКА ЕГЗЕКУЦИЈА: ДИРЕКТАН ПРЕНОС ЦИРКУСА

До кулминације медијске кампање уприличене уместо озбиљне јавне расправе довела је скупштинска седница о закону чије је изгласавање отклонило последњу регулаторну препреку за спровођење пројекта. Колико је „Београд на води“ важан за власт (из разлога који нису баш јасни) показао је циркус организован на почетку скупштинске расправе, коју су грађани, наравно, пратили у директном телевизијском преносу.

Супротно дотадашњој пракси, премијер Александар Вучић је уложио огроман напор да се током боравка у Скупштини понаша пристojно и смирено. Толики степен самоконтроле код премијера никада раније нисмо видели.

Улога бабароге припала је другима. Пред посланике је изведена готово цела Влада (где су камере, ту су и министри), скупштинску галерију запосели су градски одборници и председници градских општина из редова СНС (да аплаузи буду јачи), а испред Скупштине се окупило неколико стотина људи са транспарентима подршке Влади и „Београду на води“.

За разлику од окупљања које је неколико дана раније организовала иницијатива „Не да(ви)мо Београд“, полиција није реаговала, што су медији пропустили да истакну, као што се нису позабавили ни паролем „Вучићу, хапси их све“, која се налазила на једном транспаренту. С обзиром на то да је очигледно да је скуп организовала Српска напредна странка, ова парола је

до тада била најозбиљнија претња противницима садашње власти.

А за то време у скупштинској сали, у два наврата током којих је расправљано о закону, власт се уздала у малобројност опозиционих посланика, недемократски пословник, који је садашња опозиција сама донела док је била на власти, и инсистирање на непрекинутој расправи до исцрпљивања листе говорника да би гледатељство одустало од праћења.

Непланирана помоћ stigла им је од саме опози-

Јутарњи програм телевизије Пинк, поред емисије на Студију Б, највећи је промотер пројекта Београд на води.

Ипак, заједничка за све електронске медије била је површност у приступу овој теми и немогућност да се чују гласови свих релевантних противника изградње БНВ.

Београде, лаку ноћ...

Зашто би плаћао рекламу кад можеш да узурпираш јавни медиј

Почетком септембра 2014. године телевизија Студио Б (РТВ Студио Б био је до скоро у власништву града Београда) постала је богатија за још једну емисију, не баш инвентивног назива „Београд на води“.

Како се у опису емисије каже, „Београд на води је капиталан пројекат наше престонице, а ексклузивно на Студију Б Београђани ће имати прилику да прате премијерне радове и изградњу у истоименој емисији. „Београд на води“ пружиће нам детаљан приказ свих радова у оквиру тог пројекта.

Аутор и водитељ емисије је Ирина Вељковић, помоћник главног и одговорног уредника Студија Б.“

До сада су емитоване 33 епизоде у првој и 17 епизода у другој сезони, свака у трајању од скоро пола сата у стандардном термину - сваког уторка од 22:30.

Гости су били разни, али углавном је централна фи-

гура градоначелник Београда Синиша Мали. Да не грешимо душу, гостовали су и директор Урбанистичког завода, разни шеици који су долазили у Београд те били водани по „променади“, разне познате личности, квази архитекте као нпр. Милутин Фолић и сл.

Цео концепт, визуелна решења (шпица, фотографије, локације) као и, стил вођења емисије, постављена питања/констатације, сви досадашњи гости су у апсолутној функцији промоције пројекта. Ниједном нисмо имали прилике да чујемо било који глас против пројекта, другачије мишљење или пак критику.

Али хајде да се одмах разумемо - ово није никаква емисија, ово је рекламни блок. Класична, додуше дугачка, реклама за приватни пројекат.

Питате се шта је спорно, ваљда тако велики пројекат има право да се рекламира?

ције, која је показала да тему не разуме баш најбоље, па зато не уме да истраје на правим питањима.

Од почетка скупштинске седнице 2. априла, електронски медији су пратили догађаје свако на свој већ препознатљив начин. РТВ Б92 и канал Н1 су се поставили објективно и професионално, иако се не би могло рећи да су овој теми посветили све време и пажњу коју она заслужује, градска телевизија Студио Б и ТВ Пинк су наставили с једностраношћу и сервилношћу, позивајући само саговорнике који су заступали ставове власти, а на Јавном сервису се могло видети све и свашта.

Ипак, заједничка за све електронске медије била је површност у приступу овој теми и немогућност да се чују гласови свих релевантних противника изградње „Београда на води“. Слично је било и у штампи. „Политика“ и „Данас“ су се држали неутрално. „Политика“ је убедљиво најозбиљније обрадила проблем, па се са њених страна могло сазнати највише информација. „Курир“ и „Информер“ су предњачили у провладиној пропаганди, у чему се „Курир“ посебно истакло преношењем ПР текста са сајта Nasbiro.com.

Текст којег се не би постидео ниједан уџбеник мултилевел маркетинга или продаје тајм шеринг апартмана пренет је у целини и без коментара, осим уводне напомене да „разјашњава најважније чињенице у вези са куповином станова преко пројекта ‘Београд на води’ и упознаје грађане са компанијом која стоји иза овог пројекта“.

Ако је власт озбиљно решила да тај пројекат изгура до краја, као што је сугерисала Вучићева опасна смиреност, о овом пројекту ћемо тек читати и слушати, јер су његове последице далекосежне.

Осим ако га не засени неко ново чудо, попут најављене градње Дизниленда у Крагујевцу.

Интегрална верзија текста на www.cenzolovka.rs

Да, али не нашим парама.

Наиме, како смо сазнали, додуше уз помоћ Закона о слободном просту информацијама од јавног значаја, иако је на сајту Студија Б приказана цена од милион динара за генерално спонзорство ове емисије, трошкове целокупне продукције и изrade ове емисије сноси Студио Б.

Ова срамота за новинаре, дебакл медијске професије, трошак за град, и обмана јавног мњења у форми „емисије“ се наставља сваког уторка.

Питамо се - до када?

Немања Ненадић, Транспарентност Србија

Нарушавање правног поретка

Погрешно је доносити акт у форми закона тако да важи само за један случај

Усвајањем правила у форми закона која ће важити само за један случај, пред овим сазивом Владе и Скупштине, као и пред онима који дођу после њих наћи ће се два лоша избора – да за сваки наредни велики инвеститорски подухват доносе сличне акте или да заинтересованим улагачима на другим подручјима саопште да неће моћи да рачунају на погодности које су дате инвеститору „Београда на води“.

Закон је опште правно правило које важи за неограничени број случајева. Посебан закон или лекс специјалис (lex specialis) јесте термин којим се означава закон који уређује такође неограничени број случајева у будућности, али у ужој материји него општи закон (lex generalis) – нпр. Закон о јавном информисању би био општи, а Закон о електронским медијима посебан. Закон о „Београду на води“ по својој природи ближи је појединачном правном акту него закону. Зато је и сам назив погрешан, али није нам први пут – имали смо лекс специјалис и за признавање резултата локалних избора из 1996. и за „Јужни ток“ у скоројој прошлости.

Због тога што је погрешно доносити општи акт како би важио за само један случај, основни предлог који је „Транспарентност Србија“ у априлу ове године упутио свим посланичким групама и Влади био је да се тај „посебан закон“ повуче и да Влада формулише решења која би могла да се примене у другим једнаким случајевима. Таква сагласност није постигнута. И Влада у образложењу и премијер у излагању истакли су примере других једнократних закона (укључујући и оне којима су се противили) не осврћући се на то зашто се не би успоставила нова општа правила, ако сматрају да су добра.

Као што и сам предлагач (Влада) констатује у образложењу, Закон о експропријацији не даје могућност да се приватна имовина експроприше зарад изградње објеката за даљу продају, а таква ће бити већина у будућем „Београду на води“. Таково одступање се правда нарочитим значајем, јавним интересом да се управо тај грађевински пројекат реализује, али без објашњења шта је то што управо овај случај чини јединственим а што не би могло да важи за неки други у будућности.

Колико је то апсурдно показује и предлог измена и допуна „закона“, који се појавио у Скупштини почетком децембра 2015. Ту се, на пример, предлаже правилу које је различито од оног из Закона о планирању и изградњи – да се при изградњи објеката већих од 30.000 квадратних метара могу издати грађевинске дозволе за две одвојене фазе изградње. Иако је норма лоше написана (превише дискреционих овлашћења за органе управе), чини се да ова олакшица за градитеље великих обје-

Велика жута патка, симбол отпора мегаломанској превари, свој први наступ имала је испред Скупштине Србије поводом доношења лекс специјалиса за „Београд на води“

ката има смисла. Ипак, који би разуман разлог могао постојати да она не постане део општег правног система (изменом Закона о изградњи), већ да важи само за ову једну локацију и једног градитеља? Чак и са становишта ангажовања државних институција за остваривање зацртаног циља – у оба случаја је потребно да Влада достави предлог и да 126 посланика притисне тастер „за“.

Иако су у првом плану измене прописа о експропријацији, далеко су значајније последице које усвајање овог акта може донети у другим областима. Тако се може закључити да би уговором могло бити предвиђено да инвеститор гради објекте јавне намене (улице, мостове, школе) и да се затим ти трошкови изградње признају као плаћање доприноса за уређивање грађевинског земљишта. Ове одредбе би биле у супротности са одредбама системског Закона о јавним набавкама (додела уговора без надметања, плаћање компензацијом), најзначајнијег антикорупцијског акта који је донет од 2012.

Реч је, иначе, о радовима велике вредности. Судећи по образложењу из априла 2015, у питању су 33 милијарде динара (више од 10 одсто годишње вредности свих јавних набавки у Србији). Занимљива подударност је то што је процењена вредност доприноса за уређивање грађевинског земљишта готово идентична – 33,7 милијарди динара. У одсуству конкуренције, по логици ствари, цена радова би могла да буде у најбољем случају једнака оној до које би се дошло преко тендера, на којем би будући инвеститор морао да се надмеме са свим другим потенцијалним извођачима радова.

Занимљиво је да се о овим питањима не зна ништа више ни након објављивања уговора о „Београду на води“.

Као и многи прави закони, и у овом акту образложење садржи спорне тврдње. Тако се каже да је Просторни план изграђен у свему према закону. У стварности, при креирању су очигледно коришћени планови који долазе од потенцијалног инвеститора, без законског основа за то. Каже се да су финансијска средства потребна, али не и колика; да је неопходно да закон ступи на снагу што пре, „како би се избегло прекорачење рока за завршетак Пројекта“, али се не наводи који је то рок нити у којем је општем правном акту или уговору предвиђен (убрзо се испоставило да је рок за завршетак радова 30 година!). Тврди се да не постоји потреба за усаглашавањем закона са Споразумом о стабилизацији и придруживању, што би такође требало узети с резервом, нарочито с обзиром на могуће нарушавање конкуренције међу привредним субјектима.

Треба подсетити да лекс специјалис није једини акт који је издвојио овај пројекат из општег правног режима. Ни сам уговор не би могао бити закључен да није постојао међудржавни споразум између Србије и Уједињених Арапских Емирата. Пошто су међудржавни споразуми јачи од закона, било је могуће да се закључи уговор о заједничком улагању (један облик јавно-приватног партнерства) без прописаних анализа и надметања потенцијалних партнера. Измене Устава, које Србији предстоје вероватно у наредне две године, треба искористити као прилику да се успоставе гаранције поштовања принципа конкуренције и транспарентности у пословању државе.

Претходна верзија објављена у недељнику „Време“

Будва на пјену од корупције

Више високих функционера Будве ухапшено у априлу под оптужбом да су оштетили буџет приликом градње платоа за концерте и тржног центра у том граду, а процес против њих је у току

Општински функционери Будве - председник Лазар Рађеновић, бивши потпредседник Драган Маровић, менаџерка Милена Маровић Богдановић, бивши председник Рајко Куљача, као и бивши општински функционер Александар Тичић ухапшени су у раним јутарњим часовима 13. априла прошле године пошто су осумњичени да су злоупотребом службеног положаја оштетили буџет Општине Будва. Поред високих функционера ухапшено је још осам особа и сви су сумњичени да су оштетили локални буџет за 10 милиона евра, те да су формирали криминалну групу ради стицања незаконите добити и моћи. То је одмах после хапшења на ванредној конференцији за медије саопштио специјални тужилац за организовани криминал Миливоје Катњић.

Ухапшени су осумњичени да су приликом градње платоа за концерте на плажи Јаз код Будве, који је изграђен уочи наступа америчке певачице Мадоне у Будви 2008, оштетили локални буџет за два милиона евра, док су за осам милиона евра оштетили градске финансије током градње тржног центра „ТК Плаза“ у градском језгру.

Правни процес и даље траје.

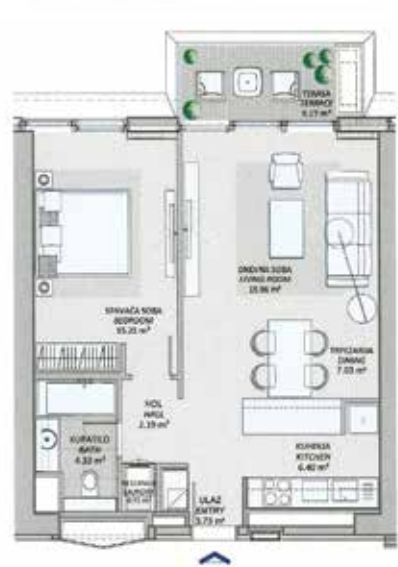
Почетак продаје станова није до-нео ништа ново, одвија се у истом маниру као и цео пројекат – нетранспарентно и на штету грађана. Тврдња да је чак 75 одсто понуђених станова продато већ првог дана не само да је неистинита него скрива једну још гору чињеницу о начину продаје станова – станови нису ни били на продају, већ је заинтересованима понуђен веома сумњив уговор о резервацији, а потенцијални купци обавезани су да, без увида у купопродајни уговор, уплате 1.000 евра као неповратну резервациону накнаду.

Од почетка пројекта „Београд на води” државни промотери се труде да прикажу да за становима постоји огромна потражња. Па тако премијер изјављује да ће се првог дана продати 2.000 станова, иако се у Београду годишње прода око 3.000. Градоначелник је, након што је схватио да је продаја без грађевинске дозволе нелегална, брзо објаснио да то није стварно продаја, него више резервација, а званичници су се тада хвалили са 6.000 „резервисано-продатих” станова.

Да бисмо сазнали о каквој је продаји реч, покушали смо да и сами „купи-мо” стан у Београду на води. Пријавили смо се преко сајта „Белгрејд воторфонта” (БВ), регистровали се и добили упутство да у суботу 3. октобра дођемо у зграду Београдске задруге на „ексклузивни БВ резиденсис продајни догађај”. У позиву је још наведено да понесемо 1.000 евра као накнаду за резервацију. Тражени су нам и неки лични подаци, за шта је повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности Родољуб Шабић већ утврдио да је противзаконито.

На продајном догађају потенцијални купци имали су прилику да погледају имитације делова стамбеног простора, моделе у природној величини, а атмосфера је била таква да су се продавци и

PRODAJNA POVRŠINA SELLABLE AREA	
UNUTRAŠNJA POVRŠINA STANA SUITE AREA	55.57 m ²
POVRŠINA TERASA BALCONY AREA	5.17 m ²
UKUPNA POVRŠINA TOTAL AREA	60.74 m ²

Како смо замало купили стан у Београду на води

Станови нису ни били на продају, већ је заинтересованима понуђен веома сумњив уговор о резервацији, а потенцијални купци обавезани су да, без увида у купопродајни уговор, уплате 1.000 евра, као неповратну резервациону накнаду

Модел могућег изгледа једног од могућих станова

хостесе згражали и превртали очима на било какве сумње или питања о роковима, гаранцијама, извођењу. То се просто не доводи у питање – на овако ексклузиван догађај се не долази да би се причало о столарији, него да се буде део искуства. Део тог искуства је и разговор са продавцем, који нам је у првој реченици објаснио да разговор може трајати максимално 20 минута и да је он, за то време, ту за сва наша питања и евентуалну резервацију, то јест куповину.

У првом делу разговора продавац објашњава шта ће се све градити у околини: једна зграда, ова у којој смо дошли да купимо стан, и још једна слична њој. Каже, одмах до њих биће изграђен „светски” хотел. Све то ће бити завршено до 2018, можда који месец горе-доле, имајте разумевања. Каже да ће се у околини градити и кула и шопинг-мол, али да ће то трајати мало дуже, око 4, 5 година. На питање како да у све то будемо сигурни, поново добијамо невербални одговор у стилу „чему сумња?”. Будући да нам он сада нуди резервацију, очекујемо да рокови, гаранције и слично буду у купопродајном уговору.

Прелазимо на бирање стана. Добили смо неколико планова: за два мања од око 50 и два већа од око 90 квадрата, на различитим спратовима. Питамо шта је још у понуди, а продавац каже: то је то, остали су слични. Треба да изаберемо један да бисмо могли да се договоримо о цени, која зависи од погледа и терасе. Он отвара неки регистратор са још плочрта. Извлачи нам један за стан од око 60 квадрата и каже: ево, рецимо, овај. Шести спрат, не гледа на реку, али зато му је цена мања. Слажемо се да нам је то битно и добијамо цену од 2.644 евра по квадратном метру плус порез. Гаража је обавезна и кошта 19.000 евра. Укупно око 200.000. Питамо колико би коштао стан са погледом на десетом спрату. Каже 3.200 евра по квадрату, али имају само велики од 90 квадрата. Мрзи нас да рачунамо колико је то нов-

ца који немамо, за стан који не постоји и бирамо онај први. Продавац нас пита да ли сигурно имамо оних 1.000 евра за резервацију. Не дамо се преварити.

На питање да ли ће нам накнада за резервацију бити враћена, каже да то није опција и да ако за 10 дана не потпишемо купопродајни уговор, новац остаје њима. На молбу да нам покаже уговор, упућује нас у финансијску службу где ћемо потписати резервацију, уплатити 1.000 евра и где ће оговорити на сва наша питања. Моли нас да имамо разумевања, истекло је 20 минута, а ни он не зна све. У финансијској служби нам одговарају да не могу да нам покажу уговор, али да ће продавац сигурно одговорити на сва питања ако га позовемо телефоном, али не данас.

„На продају” су били станови у две зграде којих није било на првобитној макети

Занимљив документ који као „резервисти” стана добијамо јесте и динамика плаћања, која обавезује купца да у различитим фазама уплати уговорене износе новца. Добра идеја, како би инвеститор могао да финансира изградњу. Само се поставља питање: ако се изградња финансира новцем грађана, зашто је онда био потребан страни инвеститор који учествује у власништву са 62% и коме се поклања највереднији део Београда?

На излазу нас шпалир хостеса поздравља осмесима, одлазимо са папирном кесом „Белгрејд воторфронт” и цртежима стана у рукама. Наредних дана смо покушавали да дођемо до продавца, до правне службе или до било кога ко би нам послао купопродајни уговор, али без успеха.

Генерални директор компаније „Белгрејд воторфронт” Никола Недељковић у суботу 3. октобра објавио је да је та компанија успешно почела продају станова у оквиру пројекта „Београд на води” и да је чак 75 одсто понуђених стамбених јединица продато већ првог дана.

Та тврдња не само да је неистинита него скрива још гору чињеницу о начину продаје станова. Прво, станови нису ни били на продају, већ је заинтересованима понуђен веома сумњив уговор о резервацији. Друго, резервација станова потенцијалне купце обавезује да, без увида у купопродајни уговор, уплате 1.000 евра као неповратну накнаду. Ту накнаду губе ако не потпишу купопродајни уговор и не плате капару од 10% вредности стана. Купци ни у једном тренутку немају увид у купопродајни уговор нити могу да сазнају гаранције, рокове изградње, детаље стана, рокове изградње околних зграда и слично. Ипак, ту је слаткоречиви продавац да одагна све њихове сумње.

Почетак продаје станова није донео ништа ново и одвија се у истом маниру као и цео пројекат: нетранспарентно

Обала реке - јавно добро или двориште за привилеговане

Обалоутврда није више у надлежности Јавног предузећа „Београдводе”, као што ни цео јавни простор у склопу „Београда на води” није више у надлежности Града нити Републике. „Београд на води” д.о.о., фирма у већинском приватном власништву, има право управљања и убирања профита на свим јавним просторима у склопу тог пројекта. Обала Саве постала је аутономна на свим јавним просторима у склопу тог пројекта. Обала Саве постала је аутономна на свим јавним просторима у склопу тог пројекта. Обала Саве постала је аутономна на свим јавним просторима у склопу тог пројекта. Обала Саве постала је аутономна на свим јавним просторима у склопу тог пројекта.

Овај случај сликовито показује да градске и републичке власти апсолутно не занима поштовање закона, јавни интерес ни једнако третирање свих грађана, да бахатост нема граница и да је уз политички притисак могуће мењати законе и прописе једне земље и исмевати здрав разум.

За радове на обалоутврди и уређење „огледне променаде” није постојао ниједан папир нити дозвола која допушта њену изградњу.

Развој ситуације око Савског шеталишта (како се заправо зове обалоутврда између Бранковог и моста Газела) тј. „Сава променаде” (како га сада колоквијално називају егзекутори „Београда на води”) показује да је посреди лош развој по нас обичне грађане, а добар за власнике угоститељских објеката и друге сродне бизнисе у (наравно) чврстој спрези са политичком елитом.

Поставља се питање: да ли су обале река јавно добро доступно под једнаким условима свима или су постале приватно дворишта за привилеговану мањину?

САВАНОВА

За потребе фенси ресторана, „промотивног штанда Београда на води” одвојен је комад обале, а градске службе заборавили су на све градске прописе и дале дозволу том објекту за само један дан! У журби су про-

пустиле да виде да то није лака монтажна тезга, већ ресторан од 670 м2 на јавној зеленој површини, и то на насипу који су у мају 2014. волонтери својим рукама ојачавали врећама са песком како поплазни талас не би прошао у град. Промотивни штанд је рекламиран као донација „арапског партнера”, међутим потврду да је донације заиста и било јавност још није добила. Одговор на ово питање, као и на питање ко користи тај објекат „Београд на води” д.о.о., (у то време још државна фирма), којој је издата дозвола за његово постављање, одбила је да достави иницијативи „Не да(ви)мо Београд” у чак четири наврата!

САВА ПРОМЕНАДА

Иза радова на изградњи „Сава променаде” крију се за Београд много важнији радови на реконструкцији обалоутврде. Да су наше обалоутврде сувише ниске за одбрану од поплава градске службе знају већ дуги низ година, а јасну слику о томе добили су и грађани Београда у мају 2014. године. Како би реконструисало обалоутврд, предузеће „Београд на води” д.о.о. у фебруару 2015. се обратило Министарству грађевинарства подносећи идејно решење које у техничком смислу није задовољило ни минимум потребан за издавање локацијских услова, па је захтев одбијен. Предузеће „Београдводе” тада је дало овлашћење фирми „Игл хилс пропертис” д.о.о. да у његово име изради документацију, изабере извођача и надзире радове, што је по закону посао градских органа - јер је реч о систему водоодбране који Београд треба да заштити од набујалих река. Здружених снага, јавно предузеће и приватна фирма обрађује се Министарству,

али и тај захтев бива одбијен због недостатка у техничкој документацији.

Радови на обалоутврди почињу у јулу, а извођачи одустају од тражења дозволе. „Сава променада” је у октобру отворена, радови су готови, а избушена обалоутврда остала је да чека проверу првог следећег поплавног таласа. У међувремену, и ти радови рекламирани су као донација „страног партнера”. Ни за њих не постоји потврда о уплаћеном новцу нити о његовом износу.

„ФУД ТРАКС”

Уочи отварања, „Сава променада” украшена је и камионетима за издавање хране (food trucks), иако наши прописи не познају могућност да моторно возило у којем се припрема храна буде постављено на јавној површини. Проблем је решен тиме што је измењен градски пропис који регулише област комуналног реда. Уколико сте добили идеју за нови мали бизнис - немојте се радовати прерано! Допуном Одлуке о комуналном реду Града Београда, оваква возила могуће је сада постављати само на подручју предвиђеном за „Београд на води”, а по уговору, возила може да поставља само Друштво „Београд на води” и с њим повезана лица, које убира и приход.

С друге стране, надлежни су неми на упућене пријаве. Реч је о истим оним органима који пишу пријаве грађанима и новинаре спречавају да раде свој посао јер су на „градилишту” (које то није), чувају приватне кафане од националног значаја и бришу снимке са приватних телефона новинара.

ПИТАЊА

Иако се ова активност „Игл хилса” рекламира као донација, на питања о износу који је великодушно поклоњен, „Београдводе” тврде да не поседују ту информацију.

Како јавно предузеће које је потписало уговор о донацији не зна колико је новца добило?

Зашто Град допушта да се делатностима од јавног значаја, попут водоодбране, бави приватна фирма која склапа уговоре чија садржина остаје тајна?

Да ли ће се и ту цифре мењати у односу на маркетиншке потребе власти, као што се десило у случају реконструкције зграде Београдске задруге?

Да ли је циљ да ова непозната, по потреби „надувана” свота новца, буде приказана као улог „стратешког партнера”?

Да ли се због „стратешког партнера” и проблема с добијањем дозвола за радове на обалоутврди приступило изменама Закона о водама како би било могуће да се управљање делом обалоутврде де факто уступи приватној фирми?

Нелегално рекламирање:

Промотивни јарболи противзаконито на улицама већ годину и по

У новембру 2015. навршено је годину и по дана од када је на ширем подручју Савамале постављен велики број јарбола с бетонским постољима и заставама с рекламом компаније „Игл хилс” и пројекта „Белгрејд воторфронт”, за које не постоји никаква дозвола и није издато ниједно решење нити сагласност надлежних органа.

Те заставе су, заједно са огромним билбордом испред Главне железничке станице и реконструисане и брендиране зграде Београдске задруге, најприметнији део маркетиншке кампање пројекта од националног значаја „Београд на води”. За све то време, дакле 18 месеци, оне стоје нелегално постављене на улицама Београда, а Комунална инспекција и поред пријава грађана не реагује.

Према Закону о доступности информација, наша иницијатива је писала Градској управи града Београда, Секретаријату за саобраћај и Општини Савски венац, одељењу за имовинскоправне, грађевинске и комунално-стамбене послове, и утврдила да за јарболе и заставе не постоји никаква дозвола, није издато ниједно решење нити сагласност надлежних органа.

Зашто Комунална инспекција упркос пријавама грађана већ годину и по дана не реагује на ово очигледно нелегално постављање објеката?

Обележавања рекламних јарбола траком с натписом НЕЛЕГАЛНО, иницијатива „Не да(ви)мо Београд” скренула је пажњу на селективну примену закона и злоупотребу градских и општинских органа. Органи комуналног реда су траку с натписом НЕЛЕГАЛНО истог дана уклонили, а нелегално постављени јарболи и даље стоје на улицама.

Не ради се о „Београду на води”. Нити се ради о једном мегало-манском пројекту у једном гра-ду. Ради се о значају који је дат том пројек-ту. Ради се о „Ајфеловом торњу Београда”, „новом Београдском победнику”, о начину на који се оправдава, о значају који има не само у свакодневном животу него и у социјалном имажинаријуму који се њиме успоставља.

Дакле, пројекат је несумњиво значајан. Дра-гуљ у круни једне напредне народне власти. То је пројекат који је проузроковао замашне измене законодавног оквира и заобилажење успостављених процедура. Суспендовани су конкурси, јавне консултације, јавност угово-ра, детаљан пројекат грађе, узимање у об-зир речи струке, покренута је пропагандна машинерија. Макета и билборди су се про-шетали и светом и Србијом. Отварајe су се и макете, и зграда у којој живи макета, и но-воизграђени инфо-центар. Пројекат се по-миње у сваком другом политичком говору.

Комунални ред и идеал чистоће

Неважно је да ли ће тај драгуљ у круни једне напредне народне власти красити обалу Саве, да ли је пожељан или не, или да ли је пројекат који оставља простора за сумњу на корупцију и разне мутне радње. Важно је како цела та ујдурма око овог просечног, анемичног и стерилног пројекта утиче на наше мишљење, живот и међусобне односе у друштву.

Београд на води. Слика из пројекта „Београд на води”

Начин на који се говори о овом пројек-ту наводи вас на помисао да не само да треба да га оправдате него и да га заво-лите. Коначно, због критиковања овог пројекта можете бити избачени са сед-ница одбора Народне скупштине. Или „удаљени” са речне регате. Или блоки-рани трамвајем. Или приведени. Про-глашени лудим, неприхватљивим, коч-ницом развоја, примитивним, инацијом – једном речју неразумним. Разлози којима оправдавамо своја пона-шања успостављају шта је оно што сма-трамо прихваћеним, а њихово стално по-нављање и проверавање у односима са другим људима успоставља оно што зове-мо здравим разумом или очигледним. А кад успоставите шта је здрав разум, онда можете и друге да називате неразумним.

КАКО СЕ ОПРАВДАВА „БЕОГРАД НА ВОДИ”? Прво су ту биле паре. Ово друштво, на-грижено тешким сиромаштвом, хвата се за сваки обећани милион као за сламку спаса. Износи су избацивани у трансу, као обећања наивном детету, што је већи износ то боље, све док није постало то-лико магловито и неоипљиво да не зна-те ни да ли је много ни да ли је мало. На несрећу по ауторе пројекта, тај износ се вртоглаво топио и дошао до релативно замисливог износа од 150 милиона, који нема исту убеђивачку снагу као три ми-лијарде, па се то морало поткрепити још

којечим, попут идеје прогреса. Градити, отварати радна места, Београд као центар региона, па и шире. Тај пројекат је пројек-кат наде у напредак, да ће нам бити боље, да ћемо „живети као сав нормалан свет”, личити на светске метрополе. Покренуће економију, повезати нас са финансијским центрима света. Он је „замајац развоја”, и то не само Београда, него и целе земље. Зато су ваљда билборди „Београда на води” осванули и у Нишу. Затим су на сцену ступили ред и чистоћа. Оправдања су на јавној сцени стекла сле-дећи облик: боље да градимо нешто него да нам се тамо налазе прљавштина, олу-пине бродова, рушевине, асфалтара. Сав-ски амфитеатар је постао симбол првља-вог и запушеног српског друштва, које ће се сада коначно очистити, довести у ред. Скупштинска расправа о спорном зако-ну свела се на, до бесмисла понављане, су-протстављене слике нечистоће и нереди, олупине и шута – и сјајне и блештаве ма-

градски менаџер саопштава да „нема по-требе да тамо било ко борави од поноћи до шест ујутру”. Комунални ред је толи-ко важан да смо једино комуналној поли-цији скинули забрану запошљавања. Тре-ба нам још полицајаца „за лепши, чистији и безбеднији Београд”. Реформе у различитим областима се на исти начин оправдавају. Коначно уводи-мо ред, рашишћавамо годинама нагоми-лане проблеме. То захтева интервенцију, захтева чврсту руку и вољу која то може и да изведе. Ред се мора увести, мора се ин-тервенисати. Нечистоћа се мора уклонити, а ствари треба посложити на своје место. Стога премијер „заводи ред” на седницама Владе, те посрамљује чланове Владе што касне, те поставља жустре „домаћинска” питања је л’ урађено ово или оно. Политичари су изгледа савладали симбо-личку раван политике. Ухапсити Мишко-вића значи борити се против корупције без обзира на исход тог хапшења. Гради-

Бољи живот за срећне људе

ти небодере, приватизовати и уређивати паркове значи модернизовати, без обзи-ра да ли је то у јавном интересу или не. Опипали су пулс бирачког тела. Схвати-ли су за чим људи цезну. Треба им мало уређености, мало предвидивости. Још од дведесетих је стање толико не-уређено да се људи осећају изгубљено. Намњожене ПР агенције су схватиле да су Ред и Чистоћа роба која се продаје. И сада су преплавили тржиште сликама о реду и чистоћи. Толико о томе сви при-чамо да нам чак и криминалци знају шта је „ред и нормално”, те одслужење казне уредно чекају у ријалитију, а тинејџери су нам посебно забринути за сузбијање

Комуналном полицијом „за лепши, чистији и безбеднији Београд”

одабраних „нечистоћа” и „ненормално-сти” и одбрану „реда” и „нормалности” у стилу „Адам и Ева, а не Адам и Степа”.

ИЗА „СНА О ЧИСТОТИ” САМОВОЉА, БАХАТОСТ, НЕТОЛЕРАНЦИЈА Наравно, морамо разумети да није реч о реалној, опипљивој чистоти. Реч је о ства-рању једног имажинарног света, лажне сли-ке о лепоти и уређености, јер оправдавати нешто редом и чистоћом не значи заиста уређивати или чистити. Да уређујемо, ваљда би извођење пројекта „Београд на води” било мање бахато и насилно. Мање нарушавало успостављене процедуре, реч јавности, мање омаловажавало и прогони-ло оне који верују да то и није баш у јавном интересу. Ваљда би се стварно знало ко, по којој цени, како и зашто жели да изведе тај пројекат. Ваљда би се нешто заиста и уредило свим тим реформама које су, на-водно, уводиле ред, а у коначници изгледа доприносиле хаосу. Шта нам се то дешава?

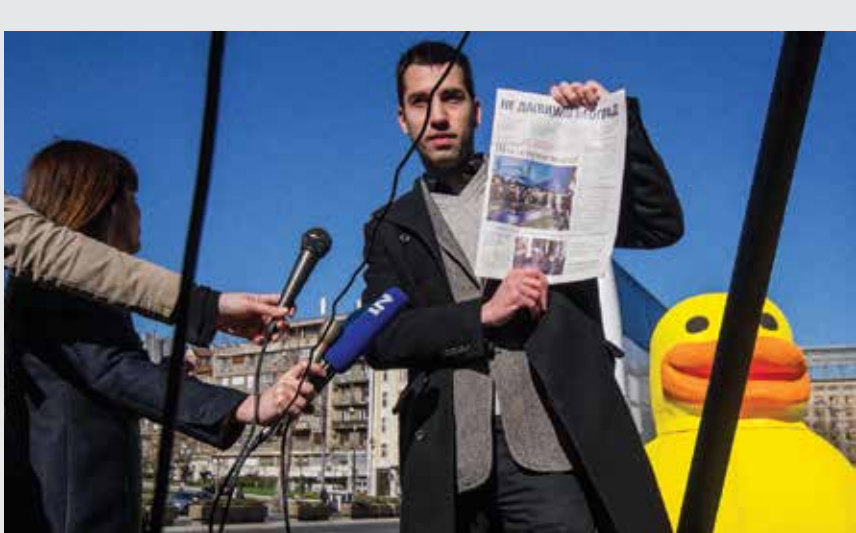

Велики жути патка, симбол пројекта „Београд на води”

Са једне стране, тај сан је политичка мар-кетиншка патка. Како доћи на власт на причи о реду и чишћењу ако су ствари до-вољно уређене и чисте. Готово да је раци-онално, из угла политичара, да се настави стварање осећања хаоса да би најуспеш-нији маркетиншки маг успео да се постави као „метла”, „газда”, „хигијеничар”. Ства-рање хаоса омогућава неискрпно парази-тирање на људској потреби за мало пред-видивости и пристојности. На другој страни је још већа опасност. „Сан о чистоти” постао је толико присутан и рас-прострањен да смо због тог сна спремни да жртвујемо и учинимо много тога. А, људи који су се побунили, свако из својих разлога, постали су противници реда и чистоће. Постали су неразумни и нечисти! Зато на макетама „Београда на води” нема људи. Коначно, да ли смо загазили у тоталитар-но друштво? Зар нам од полицајаца зави-си ред и мир? Зар комунални ред не значи наш ред, ред о ком се ми договоримо да га чувамо и поштујемо? Зар се иза тог „сна” не крију самовоља, бахатост, нетолеран-ција и дубок презир према људима? И зато се вреди борити. Чак и ако се сам пројекат не може оборити, морамо се из-борити да не заживи као симбол. Он не сме постати симбол новоуспостављеног „здравог разума”, отелотворење „сна о чи-стоти”, који не само да нас осиромашује економски него и духовно. Јер најуреднија кућа је она у којој нема људи.

ХРОНОЛОГИЈА НАЦИОНАЛНОГ ЗНАЧАЈА

13-19. март 2015. Привођење активиста обележило излазак из штампе првог броја гла-сила „Не да(ви)мо Београд”

Први број гласила иницијативе Не да(ви)мо Београд, који су у целости припремили њени чланови, из-шао је из штампе **13. марта 2015. године**, а пред-

Први број гласила иницијативе Не да(ви)мо Београд, који су у целости припремили њени чланови, изашао је из штампе 13. марта 2015. године, а пред-стављен је јавности на конфе-ренцији за медије одржаној испред Скупштине града Београда 16. марта.

30. март Лекс специјалис ушао у скупштинску процедуру - адвокати апелују да се предлог повуче због штетности

У марту је у скупштинску процедуру ушао предлог Зако-на о проглашењу општег интереса за пројекат „Београд на води”, лекс специалис, који је у јавности оцењен као контроверзан, скандалозан и штетан по правни систем земље. Група од 15 београдских адвоката поднела је **30. марта** иницијативу најважнијим државним инсти-туцијама са апелом да се предлог повуче. Иницијатива је предата Скупштини Србије, посланичким клубовима, Влади Србије и председнику Србије. Адвокати су наве-ли да је тај закон „штетан, неуставан и супротстављен базичним постулатима међународног права”.

Велики број протестних дешавања пратио је сваки корак власти поводом извођења пројекта "Бео-град на води". Доносимо вам хронолошки след свих битних догађаја у периоду од изласка првог броја гласила "Не да(ви)мо Београд" до данас

Привођење активиста обележило излазак из штампе првог броја гласила „Не да(ви)мо Београд”

стављен је јавности на конфе-ренцији за медије одржаној испред Скупштине града Бео-града 16. марта. На једном месту су сабра-не многобројне контроверзе пројекта „Београд на води”, а са стручног гледишта о не-достацима овог пројекта го-ворио је и представник Ака-демије архитектуре Србије, архитекта Драгољуб Бакић. Бесплатни примерци нови-на дељени су на јавним ме-стима у Београду, слати на кућне адресе, а могли су се преузети и на поједним ме-

стима у граду. Уследили су притисци и реакције власти. За почетак, организатори конференције за медије прекашјао су гоњени по закону о окупљању грађана. Приликом дељења новина испред Градске управе **19. марта** припадници Комуналне полиције привели су активисте иницијативе Не да(ви)мо Бео-град, једног пролазника и новинарку Бете. Чланови иницијативе незаконито су приведени, иако су има-ли дозволу за дељење новина на улици а Комунал-на инспекција написала им је прекршјане пријаве због дељења „рекламног” материјала.

Градоначелник Београда Синиша Мали, 20. марта, у покушају оправдавања незаконитог привођења но-винара и активиста, рекао је да је Комунална инспек-ција поступила у складу са овлашћењима и да је само легитимисала активисте, што је апсолутна неисти-на будући да су активисти били приведени код ко-муналног инспектора. Иницијатива је зато градоначелнику поручила да комуналним снагама није било важно мишљење општине, ни одобрење МУП-а за јавни скуп, већ жеља да се осујети критика пројек-та „Београд на води". Иницијатива је поручила и да се не би бавила издавањем новина када би закон у овој држави заиста био исти за све, да је власт по-штовала процедуре јавне расправе и заиста узела у обзир више од 2.000 примедба струке и грађана на Генерални урбанистички план Београда и Просторни план посебне намене за пројекат „Београд на води".

Градоначелник Београда Синиша Мали, 20. марта, у покушају оправдавања незаконитог привођења но-винара и активиста, рекао је да је Комунална инспек-ција поступила у складу са овлашћењима и да је само легитимисала активисте, што је апсолутна неисти-на будући да су активисти били приведени код ко-муналног инспектора. Иницијатива је зато градоначелнику поручила да комуналним снагама није било важно мишљење општине, ни одобрење МУП-а за јавни скуп, већ жеља да се осујети критика пројек-та „Београд на води". Иницијатива је поручила и да се не би бавила издавањем новина када би закон у овој држави заиста био исти за све, да је власт по-штовала процедуре јавне расправе и заиста узела у обзир више од 2.000 примедба струке и грађана на Генерални урбанистички план Београда и Просторни план посебне намене за пројекат „Београд на води".

и напретка. Али нема никаквог напретка у изградњи луксузне зоне парама грађана Србије за профит који је намењен међународној корпорацији.”

Полиција је задржала једног од активиста иницијативе Не да(ви)мо Београд, који је изашао из штампе 13. марта 2015. године, а представљен је јавности на конфе-ренцији за медије одржаној испред Скупштине града Београда 16. марта.

4. април Велика жута патка, симбол преваре и лажи промотера пројекта „Београд на води", први пут на улицама Београда за време скупштинске расправе о лекс специјалису

У знак протеста, уочи премијеровог представљања Лекс специјалисa у Скупштини Србије, иницијатива Не да(ви)мо Београд, **4. априла**, први пут је користи-ла велику жуту патку која ће касније постати симбол превара и лажи, а уједно и отпора нежељеном развоју града, бахатости и корупцији.

Полиција је задржала једног од активиста иницијативе Не да(ви)мо Београд, који је изашао из штампе 13. марта 2015. године, а представљен је јавности на конфе-ренцији за медије одржаној испред Скупштине града Београда 16. марта.

10. април Контроверзни закон ипак усвојен, законодавство Србије суспендовано зарад потреба приватног инвеститора

Посланици Скупштине Србије, упркос протестима, усвоји-ли су **10. априла** лекс специјалис за пројекат „Београд на води”, после расправе о 77 амандмана која је трајала више од 13 сати. Премијер Александар Вучић у излагању је прет-ходно истакао да није очекивао тако велики отпор пројек-ту „Београд на води", који, како је рекао, представља на-предак, модернизацију и нешто најлепше. Он је поручио да ће пројекат бити реализован и донети отварање но-вих радних места и економски раст, да ће због „Београ-да на води" у Србију за две године долазити двоструко више туриста из западне Европе, као и да је циљ да њи-хов број буде десет пута већи од садашњег (видети детаљ-није на страни 12). Медији су известили да премијер током трајања седнице ниједном није отишао у тоалет.

НЕ ДА(ВИ)МО БЕОГРАД.

06.03.2015.

Lex specialis за Београд на води – У Скупштину Србије стигао је Предлог специјалног закона о поступцима експропријације и издавања грађевинске дозволе ради изградње пројекта “Београд на води”.

26.02.2015.

Главни урбаниста Београда, Милутин Фолић, одузео је диктафон са аудио снимцима седнице Комисије која је имала задатак да изради одговоре на примедбе упућене на Нацрт Просторног плана подручја посебне намене за пројекат “Београд на води”.

17.12.2014.

Престала је са радом Републичка агенција за просторно планирање ступањем на снагу Закона о изменама и допунама Закона о планирању и изградњи.

20.03.2015.

Градоначелник Београда, Синиша Мали, тврди да је Комунална инспекција поступила у складу са овлашћењима и да је само легитимисала активисте.

19.03.2015.

Припадници Комуналне полиције привели су активисте иницијативе Не да(ви)мо Београд пролазника и новинарку.

11.03.2015.

Градоначелник Београда Синиша Мали, представио је две резиденцијалне куле на 26. Међународном сајму некретнина MIPIM у Кану на штанду компаније Eagle Hills.

11.06.2015.

Синиша Мали најавио изградњу Савске променаде.

26.04.2015.

Потписивање уговора за пројекат “Београд на води”.

10.04.2015.

Посланици Скупштине Србије усвојили су лекс специјалис за пројекат “Београд на води”, после расправе о 77 амандмана која је трајала више од 13 сати.

25.03.2015.

Градоначелник Београда, Синиша Мали, изјавио да ће се “Београд на води” градити 10 година.

ХРОНОЛОГИЈА НАЦИОНАЛНОГ ЗНАЧАЈА

децембар 2014. – децембар 2015.

27.09.2015.

Премијер Србије Александар Вучић и директор “Eagle Hillsa” Мухамед Алабар поставили су камен темељац за две стамбене куле, чиме је званично почела изградња пројекта.

03.10.2015.

Генерални директор компаније Belgrade Waterfront Никола Недељковић објављује да је ова компанија успешно почела продају станова у оквиру пројекта “Београд на води” и да је чак 75% понуђених стамбених јединица продато већ првог дана.

05.10.2015.

Премијер је најавио да ће на Доњем Калемегдану бити обновљен град Стефана Лазаревића нарав је постојао у 15. веку као ексклузиван архитектонски комплекс који ће представљати мешавину културно-историјских, хотелских и бизнис садржаја.

2014

2015

децембар

јануар

фебруар

март

април

мај

јун

јул

август

септембар

октобар

новембар

децембар

16.01.2015.

Притужба републичком урбанистичком инспектору уз захтев да изврши инспекцијски увид у поштовање одредби Закона о планирању и изградњи.

05.03.2015.

Академија архитектуре Србије објавила Декларацију о “Београду на води” – Закучак: ХИТНО обуставити пројекат “Београд на води”!

13.03.2015.

Изашао је први штампани број гласила иницијативе Не да(ви)мо Београд.

16.03.2015.

Конференција за медије Иницијативе одржана је испред Скупштине града Београда.

25.03.2015.

После интервенције Иницијативе, са сајта Електродистрибуције Београд, уклоњена је непостојећа кула са силуете града.

30.03.2015.

Група од 15 београдских адвоката поднела је иницијативу најважнијим државним институцијама са апелом да повуку предлог Закона о проглашењу општег интереса за пројекат “Београд на води”.

31.03.2015.

Пред наступајућу седницу за усвајање лекс специјалиса, иницијатива упутила гласило и персонализовано писмо свим посланицима.

02.04.2015.

Иницијатива поставила велику жуту патку испред Народне скупштине уочи протеста у току премијеровог представљања лекс специјалиса – Предлога закона о утврђивању јавног интереса и посебним поступцима експропријације и издавања грађевинске дозволе ради реализације пројекта изградње “Београд на води”.

26.04.2015.

Протест иницијативе “Не да(ви)мо Београд” одржан због потписивања уговора за пројекат “Београд на води” који су приватни инвеститор и држава Србија потписивали у згради Геозавода.

29.04.2015.

Иницијатива добија одговор од предузећа “Београд на води доо”, који је добио дозволу за постављање “штанда” за промоцију пројекта “Београд на води”, да не зна ко њиме управља, јер штанд није део пословања тог предузећа већ неименованог “страног партнера”.

28.05.2015.

Догађај подршке иницијативи “Не да(ви)мо Београд” – Иницијатива је позвала грађане да доласком на догађај подрже њен рад, активности на анализи, критици и супротстављању пројекту “Београд на води”.

04.06.2015.

Акција иницијативе на Миксер фестивалу, прекинута лицемерна презентација градског урбанисте Милутина Фолића.

14.07.2015.

Затворена бициклистичка стаза – припреме за Савску променаду.

30.07.2015.

Истек привремене дозволе за ресторан Саванова.

14.09.2015.

Синиша Мали отворио делимично реконструисану Херцеговачку улицу са паркингом у оквиру реализације пројекта “Београд на води”.

29.08.2015.

На карневалу бродова у организацији Туристичке Организације Београда, брод иницијативе са великом жутом патком и поруком Не да(ви)мо Београд, приморан је да пристане уз брод речне полиције која им је одузела натпис иако је брод уредно био пријављен.

30.07.2015.

Протест Иницијативе испред ресторана „Саванова” поводом истeka једногодишње дозволе том објекту.

16.07.2015.

Активисти иницијативе, удружења Улице за бициклисте и грађани блокирали нелегалне радове на Савској променади.

27.06.2015.

Одржана је 51. Критична маса под називом “Шта ће бити са стазом?” како би се скренула пажња на проблем који настаје радовима на приобаљу којима се постојећа стаза до Аде Циганлије прекида а заобилазница иде преко Новог Београда.

19.09.2015.

Заказивање термина за почетак продаје станова.

20.09.2015.

На сајту Владе РС тачно у подне (у време одржавања “Параде поноса” у Београду) објављен је уговор “Београд на води”.

25.09.2015.

Комунална полиција спречила снимање емисије на Савској променади – Новинаре Истиномера и активисту Не да(ви)мо Београд физички напала Комунална полиција.

27.09.2015.

Протест Иницијативе: Не дамо Београд поводом постављања камена темељаца за две резиденцијалне куле.

21.09.2015.

Иницијатива објавила Анализу уговора која је доступна на блогу Не да(ви)мо Београд.

14.09.2015.

Чланови Иницијативе блокирали су пут платненим трамвајем градоначелнику и градским челницима који су дошли да отворе део делимично обновљене Херцеговачке улице, подсећајући на инцидент који се десио приликом потписивања уговора, када су власти у сарадњи са полицијом заклонили два трамваја грађане који су протестовали против овог пројекта.

11.09.2015.

На захтеве за приступ информацијама о пројекту “Београд на води”, компанија “Београд на води” д.о.о. одговара да је у већинском приватном власништву и да не потпада под одредбе Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја.

28.11.2015.

Нелегално – Случај се одмотава! Акцијом обележавања рекламних јарбола траком са натписом НЕЛЕГАЛНО, иницијатива Не да(ви)мо Београд скренула је пажњу на селективну примену закона и злоупотребу градских и општинских органа.

31.10.2015.

Критична маса “Велика гужва у Савамали”.

06.10.2015.

Академија архитектуре декларацијом је упозорила на штетност пројекта “Београд на води”, наглашавајући да је неопходно хитно раскинути уговор.

03.10.2015.

Неколико чланова иницијативе покушало је да “купи” стан у “Београду на води”. Пошто су се пријавили преко сајта Belgrade Waterfront и регистровани, добили су упутство у позиву да понесу 1.000 евра као накнаду за регистрацију.

АКТИВНОСТИ ВЛАСТИ

АКТИВНОСТИ ГРАЂАНА

30. јул

Лажни промотивни штанд остао без дозволе - грађани протестовали и тражили да се уколни

На протесту **30. јула**, на дан истека привремене дозволе за промотивно-изложбени „штанд“ пројекта „Београд на води“ више од 500 грађана окупило се испред овог објекта да искаже своје незадовољство поводом најава да објекат неће бити уклоњен, те да ће му привремена дозвола бити продужена.

Стотину полицајаца забранило је прилаз ка нелегалној кафани, од које корист убирају „елите“ блиске власти. „Саванова“ представља парадигму онога што заправо пројекат „Београд на води“ јесте - безобзирно кршење стручних, законских и моралних начела зарад приватних интереса који су у спречи са политичким елитама, поручено је на протесту. Иако је овај објекат најављиван као изложбено-промотивни штанд, иако је најављиван као први објекат у оквиру комплетне трансформације приобаља Београда, оно што се види на лицу места јесте да је у питању нелегални фенси приватни ресторан нејасне власничке структуре. „Саванова“ је наставила да ради сасвим илегално, без икакве дозволе, чак и оне какву је имала до тада - на срамоту свих надлежних институција.

28. август

Брод иницијативе с великом жутом патком и поруком „Не да(ви)мо Београд“ био је мета полицијске репресије на карневалу бродова

Како би указала да је обала јавно добро и да реке припадају свим грађанима Београда иницијатива је **28. августа** учествовала на карневалу бродова у организацији Туристичке организације Београда. Брод иницијативе с великом жутом патком и поруком „Не да(ви)мо Београд“ био је мета полицијске репресије упркос томе што је учешће уредно пријављено. Речна полиција је приморала активисте да бродом пристану уз брод речне царине и одузела им транспарент Не давио Београд, наводећи као разлоге: „добро ви знате шта сте урадили“, „зато што подижете тензију, а свет се окупио да се забави“, „сад сте прошли, али немојте се враћати“, „знате ви зашто“ и „па ето тако“.

Велики број грађана окупио се, упркос лошем времену и полицијској блокади града, на тросатном протесту поводом постављања камена темељца за пројекат Београд на води. Самом свечаном чину постављања могли су присуствовати само чланови СНС

26. април

Потписан уговор - ризици, кредити и трошкови Србији, профит и скандалозна овлашћења инвеститору

Преко 1.000 грађана протестовало је и против потписивања уговора о заједничком улагању, који су представници Владе Србије, компаније „Игл хилс“ (Eagle Hills) из Уједињених Арапских Емирата и пројекта „Београд на води“ потписали **26. априла**. Полиција је спречила демонстранте да се приближе згради Београдске за друге. Зауостављањем пар трамваја испред тог здања, били су заклоњени од погледа потписника уговора и других званица. Међу окупљенима је био и симбол протеста иницијативе “Не да(ви)мо Београд” – велика жута патка од стиропора, која је коришћена и приликом протеста испред Скупштине Србије због усвајања лекс специјалиса. Многи грађани донели су различите патке (играчке на надувавање, балоне...), као и велики број транспарената и других реквизита. Потписивање уговора донело је и штурпе информације о висини улагања која је са 3,5 милијарди пала на 150 милиона а рокови градње продужени су на 30 година. Сви други детаљи остали су скривени још неколико месеци.

14. септембар

Скандалозна употреба јавног превоза за скривање од незадовољних грађана

Нисмо заборавили градоначелникову бахату употребу возила јавног превоза како би се сакрио од незадовољних грађана који протестују. Реаговали смо првом приликом, **14. септембра**, и импровизованим платненим трамвајем препречили му пут док је у шетњи са осталим званичницима отварао делимично реконструисану Херцеговачку улицу. Урчили смо му малу жуту патку, а током обраћања новинарима постављали смо му питања на која није имао одговоре једнако као и месецима пре тога.

27. септембар

Почела градња уз блокаду града, протест и незапамћено присуство полиције

Премијер Србије Александар Вучић и директор „Еagle Хилса“ Мухамед Алабар поставили су **27. септембра** камен темељац за две стамбене куле, чиме је званично почела изградња пројекта. Овај догађај обележило је незапамћено присуство полиције на улицама Београда која је у близину места догађања пуштала само грађане са чланском картом СНС-а. Упркос томе, више од 2.000 грађана окупило се на протесту „Не дамо Београд“. Кордони полиције изгuralи су грађане до хотела Бристол, где је одржан протест који је, под кишом, трајао скоро три сата. Са импровизоване бине за коју је послужио паркирани камион, окупљенима су се обрратили: Зое Гудовић, Марко Аксентијевић, Иван Златић, Драгољуб Бакић, Горан Милићевић, Душан Чавић, Енес Черимагић, Илир Гаши и Добрица Веселиновић.

31. октобар

Сава променада не само нелегална већ и потпуно нефункционална

Да је Сава променада не само нелегално изграђена већ и потпуно нефункционална указали су бициклисти **31. октобра** на 55. критичној маси. Инвеститор је, штитећи личне, комерцијалне интересе на променаду буквално “угурао” кафе-ресторан “Саванова”, дејче игралиште и “фаст фуд” парк и редуковао јавни простор, остављајући бициклистима и шетачима само три метра ширине на поједним деловима шеталишта.

28. новембар

Јарболи и заставе противзаконито на улицама Београда више од годину и по дана

У новембру је навршено годину и по дана од када је на ширем подручју Савамале постављен велики број јарбола са бетонским постолјама и заставама са рекламном компаније „Игле хилс“ и пројекта „Београд на води“, за које не постоји ниједна дозвола, није издато никакво решење, нити сагласност надлежних органа. Акцијом обележавања рекламних јарбола траком с натписом НЕЛЕГАЛНО, Иницијатива је **28. новембра** скренула пажњу на селективну примену закона и злоупотребу градских и општинских органа.

Не да(ви)мо Београд!

Иван Златић, удружење Учитељ незналица и његови комитети

Те грађевине више нема

Радници, инжењери, архитекти, руководиоци, који су до деведесетих година, а у мањој мери и током деведесетих свакодневно решавали најсложеније идејне и оперативне грађевинске проблеме, последњих десет и више година свакодневно решавају ништа мање сложене проблеме голог преживљавања.

Претпоставимо да је Србији, оваквој каква је, заиста неопходан баш „Београд на води“, да је раскош на обали Саве, а не рецимо комунално опремање Калуђерице, насушни приоритет Београда без ког је живот у двадесет првом веку немислив. Чак и да је тако, индустрија која би била у стању да одговори пројектованом грађевинском изазову одавно не постоји, бар не као грађевинска индустрија. Постоји као репрезентативан споменик друштвеном, политичком и економском распаду.

ТРУДБЕНИК (Сава центар, Храм Светог Саве...) од јула 2011. је у стечају; најпре је раскомадан у реструктурирању, па га је у приватизацији 2008. сачувао нови власник „Монтера“, који је недавно и сам отишао под стечај. „Трудбеник“ је увршћен у спорне „24 приватизације“. У некадашњим погонима у Крњачи коте се змије, у самачким хотелима бивши радници су под константном принудом исељања.

НАПРЕД (Генералштаб, Комбанк арена...), откако га је 2003. купио Доброслав Бојовић, из године у годину смањује број радника и према последњим завршном рачуну има их свега 140. У историју ће ући по Бојовићевић изванредно добро организован, систематичној и ефикасној кумулативној примени свих познатих легалних и „подземних“ финти за истискивање малих акционара из власничке структуре (од уцељивања радним местом да му „сами“ препусте акције мимо берзе, до „легитимног“ squeez outa).

Београдску Арену изградило је грађевинско предузеће Напред

КОМГРАП (хотел „Космос“ у Москви, „Метропол“ и „Југославија“ у Београду...), 2007. је купио „Интеграл инжењеринг“ и исекао машине тог предузећа за старо гвожђе; од 14 правних лица у саставу холдинга шест је брисано из регистра, два су у стечају, три су „активна“ мада нису предала завршни рачун за 2014; од преостала три, два запошљавају по 24, док треће нема ниједног радника. „Комграп“ данас издаје празне хале и друге некретнине, помиње се још само по сумњи да иза „Интеграла“ стоји Милорад Додић.

Некадашњи понос државе, место историјских сусрета и културних дешавања, градили су радници Трудбеника

РАД (Источна и Западна капија Београда) никада није ни стигао до новог власника, Агенција за приватизацију је 2001. отворила епски стечај који још увек траје; знамо га као предмет „стечајне мафије“, чији су актери почетком ове године после деветогодишњег суђења правоснажно ослобођени, и по недовршеној згради поред „Хајата“ за коју нема купца.

Многи делови **РАТКА МИТРОВИЋА** (ВМА, обнова Авалског торња) такође су у стечају, неактивни, брисани из регистра, али нискоградња и високоградња још раде. Мада памти и боље дане, д.о.о. за високоградњу и инжењеринг „Ратко Митровић – Дедиње“ једини је преостали субјекат социјалистичке грађевинске индустрије способан да изводи радове какви се предвиђају пројектом „Београд на води“.

Ако је од механизације нешто и преживело, кључни капацитет грађевинске индустрије Србије изгубљен је у неповрат – знање и искуство стицано деценијама на градилиштима широм света. Радници, инжењери, архитекти, руководиоци, који су до деведесетих година, а у мањој мери и током деведесетих, свакодневно решавали најсложеније идејне и оперативне грађевинске проблеме, по-

Протест испред зграде Музеја савремене уметности који није отворен ни након осам година реконструкције. Обнову је започело предузеће Монтера

Бојана Маљевић

Живот у макети

Често говорим да живимо у земљи-макети. Није ту само „Београд на води“, имамо разне деспот-градове, стадионе, чујемо сад и индустријски град по узору на кинески... Већ дуго неколико телевизија промовише ту обичну макету у својим емисијама као део сценографије, свакодневно. Знате, људи и у свету разговарају у студију, а иза њих је слика града из којег се емитује програм. Тако можемо видети Њујорк, Лондон, Вашингтон, Париз... али нигде, апсолутно нигде нећете видети макету града који не постоји. Мислим да је страшно што се једна обична макета на тај начин и до те мере промовише и бојим се да деца из унутрашњости која никада нису била у Београду – због тога мисле да Београд стварно тако изгледа, јер само те слике престонице гледају. Да ствар буде још гора: није реч само о деци, већ и о младима и о одраслим људима који, нажалост, нису имали прилике да уживо виде Београд. Дакле, реч је о систематском обмањивању јавности, чији је „Београд на води“ само део. Због ове обмане, гледајући кроз призму медија и начина промоције, имаћемо и додатне последице. Деца ће мислити да је макета њихов главни град, а одрасли ће излазити на изборе у уверењу да то, ево, само што није. Баш тако као на сликама из студија или са билборда.

И Источну и Западну капију Београда изградило је грађевинско предузеће Рад

следњих десет и више година свакодневно решавају ништа мање сложене изазове голог преживљавања. Не омаловажавамо ни знање ни успехе које граде сналазећи се за парче хлеба, али то искуство углавном није релевантно за тему овог текста – тек понеки су имали среће да нови посао нађу „у струци“, код шверцера грађевинске радне снаге по Русији, Црној Гори, Србији.

Да би пљачка предузећа могла да се изведе претходила јој је политичка кампања окривљавања радника за пословне проблеме и, тада се сматрало, неизвесну будућност грађевинских гиганата. Вероватно се сећате како је Драган Копчалић, живописни власник „Монтере“ (најпознатија по нераду и јавашлуку у реконструкцији Музеја савремене уметности и Народног музеја), називао раднике „Трудбеника“ (види прву заграду у другом пасусу) алкохоличарима и нерадницима од којих то предузеће треба спасавати. Данас када грађевински гиганти више немају неизвесну будућност јер немају никакву, проблем опоравка кудикамо је сложенији од налажења послова, јер су радници изгубили не само вештину и рутину већ и самопоштовање и миран сан.

Сигуран сам да Вучић и Мали заиста мисле да ће „Београд на води“ запослити домаћу грађевинску индустрију и отворити нова радна места. Многе овде тек чека соучавање са последицама политике отварања радних места уз прогон радника и раскоши на води док се предграђа даве у говнима.

Мадрид

Корак даље од сквотирања

Напуштена зграда зелене пијаце у мадридском дистрикту Арганзуели, са више од 30.000 квадратних метара, постаће један од највећих самоуправних друштвених центара у Европи.

Хиљаде грађана и више од тридесет колектива окупили су се у септембру 2014. око пројекта ЕВА („Комшијски простор Арганзуеле“) захтевајући од града да им се део простора напуштене пијаце подели за непрофитне активности отворене за јавност. Израђен је детаљан план активирања зграде, практично без трошкова за град, кроз спортске, културне и образовне активности за оснаживање жена, поспешивање културне и међугенерациске интеграције, јачање комшијске солидарности и партиципације, те програме за запошљавање и подршку малим предузећима.

Тадашња власт дочекује овај предлог на нож. Само месец дана пре локалних избора у мају 2015, градоначелница Мадрида Ана Ботеља расписује тендер за продају пијаце приватном инвеститору ради изградње ексклузивне гастрономске тржнице и спа-центра.

Срећом, није било времена за покретање ове спекулативне операције, а нова градска власт је показала далеко више разумевања за иницијативу ЕВА. На заједничким састанцима одлучено је да се део пијаце да комшијама на самоуправљање, а да у остатку простора

град оспособи библиотеку и спортски центар. Циљ обе стране је да заједнички дају нову шансу овом споменику индустријске прошлости Арганзуеле и да уступање простора грађанима буде дугорочно и законски регулисано, тако да не подлеже променама градске власти.

Захваљујући многобројним успешним самоорганизованим пројектима широм Мадрида, скупштина града је 28. октобра 2015. донела одлуку о изрази одредбе о концесији напуштених зграда под заштитом, не приватним лицима већ грађанским иницијативама!

У Бечу се тренутно одвија борба против продаје још једног дела градског „зеленог“ земљишта – последњег на централној сунчаној страни Дунавског канала који до сада није претворен у градску плажу или ресторан.

Главни град Аустрије у наредних 20 година очекује пораст броја становника за око 20.000 годишње. Расте потреба за стамбеним, али и за слободним јавним просторима попут Дунавског канала, који са својим обалама представља главни урбани слободни простор. Тај део града, међутим, приватизован је део по део, од како је 2005. у плановима за развој града означен као значајна локација, и највећим делом претворен у низ гастрономских објеката. Обале Дунавског канала постале су живље него раније, али је, с друге стране, број кафића, барова и ресторана толико порастао да на неким деловима обале у централном делу града више нема слободног нити бесплатног простора за рекреацију.

Зелени простор око кога се води борба између инвеститора и грађана одређен је за некомерцијалну зону у мастер плану града. Према предлогу за уређење те области, градске власти су усвојиле „План неизградње“, којим је предвиђено гаратовање некомерцијалних зона и слободног простора, као и јавно инвестирање у јавну инфраструктуру.

Габу Хајндл, председница Друштва архитеката Аустрије

Дунавски канал – за све!

Ипак, почетком 2015. приватни инвеститор с везама у политичким круговима затражио је усвајање великог пројекта изградње ресторана с плажом, која би примала до 800 гостију управо на том делу обале. Предлог је наишао на противљење грађана, бечких урбаниста и активиста, који су удружили снаге против тог покушаја квазиприватизације. Последњи слободни део обале Дунавског канала у центру града и

даље је предмет борбе за некомерцијални јавни простор, борбе која ће показати колико Беч вреднује сопствени јавни простор.

Габу Хајндл, архитекта и урбаниста, коауторка „Плана неизградње“, решења за развој града које је усвојила градска управа Беча, а у којем се промовише сарањивање некомерцијалних зона и слободног простора, као и инвестирање града у јавну инфраструктуру.

Сиднеј

Казино као јавни интерес?

“Барангару је демонстрација свега онога што не ваља у савременом аустралијском планирању градова.”
Архитекта Филип Талис

Проблем приватизације и силовања јавног простора и те како је присутан и у друштвима много боље организованим од нашег. Пример за то је Сиднеј и напуштена градска лука у Барангару, делу града који је већ дуго био предодређен за ревитализацију.

Према плановима развоја града из прошле деценије, зелена површина је требало да заузима минимум 50 одсто укупне површине уз 14 километара обалског шеталишта, а највиша зграда би достигала 92 метра.

У међувремену се уз бројне притиске, смене и оставке челних људи битних институција и појављивање нових инвеститора дошло до пројеката у којима се површина парка смањила и делимично претворила у изоловану зелену површину, а „висинске коте“ су дуплиране. Закони су заобиђени проглашењем овог подухвата „пројектом од посебног значаја“. Према последњој мегаломанској фантазији милијардера Џејмија Паркера, на том простору би требало да буду изграђени коцкарница и хотел висине 275 метара. Казино би био изграђен на месту намењеном културним садржајима, док би хотел довео до даље редукције парка, на који би притом бацао и сенку.

Овај пројекат за сада ипак тапка у месту чекајући грађевинску дозволу захваљујући отпору стручног дела јавности и грађана, који не наседају на 3-Д моделе, фото-монтаже с јактама и насмејаним манекенкама и који и даље користе здрав разум и поштују свој град.

Локални фронт (Краљево) и ПАОР (Зрењанин)

Другачија политика је могућа

Питања доступне и исправне пијаће воде, страначког запошљавања, корупције, уништавања заједничког добра, антифашизма, пљачкашких приватизација из Краљева и Зрењанина чују се све даље и гласније

Импотентна опозиција, корумпирана власт, прелетачи, непотизам, каријеристи, политичка „елита“ која се смењује на власти већ више од 20 година, неспособност, недостатак реформи, статус кво, обележје сунашег политичког система већ превише времена.

Иако су у свету покрети као што је „Окупирајмо Волстрит“ главна вест, а парола „Ми смо 99%“ весник нових промена на глобалној активистичкој и политичкој сцени - у Србији влада мртво море.

Као да је све опхрвао недостатак наде да постоје снаге и људи који ће показати да је другачија политика могућа.

Да бисмо схватили да није све баш тако црно и да постоји алтернатива мора се загребати дубље. Мора се кренути неутабаним путевима ван мејнстрим медија и ван Београда.

Да није све „business as usual“ и да не влада свуда чудно примирје између цивилног сектора, рециклиране политичке елите на власти и тзв. опозиције у систему који се дави у аферама говоре нам примери Краљева и организације „Локални фронт“ и Зрењанина и „Панонске активистичке организације“

Оно што те две организације повезује јесте јасан политички став. Он долази из корпуса левих политика и не преза да се критички одреди према свим појавама у нашем друштву на које смо толико огуглали да су постале „нормалне“. Питање доступне и исправне пијаће воде, антифашизма, страначког запошљавања, ко-

рупције, уништавања заједничког добра, пљачкашких приватизација биле су теме многих трибина, протеста, уличних акција и перформанса у Зрењанину и Краљеву.

Обе организације такође повезује став о нултој толеранцији за сарадњу са истрошеним политичким актерима, нехијерархијска структура и одсуство једног лидера, јача их велика транспарентност у доношењу одлука, извештавању јавности и укључивању људи, храни финансијска самоорганизованост и иновативност, а брани храброст за деловање у јавном простору.

Будућност ових организација свакако лежи у раду на даљем артикулисању ло-

калних политичких опција и понуди конкретних решења, а у коначници у уласку у политичку арену. Будућност изван ових организација је вера да има наде и да постоје грађани који су дигли глас и који се удружују и делују.

Уз све недоумице које и овакви процеси носе, уз ограду да су изузетно тешки, дуготрајни и, наравно, ушито успешни, једино су што треба подржати и у шта се треба укључити ове 2016. године. А ако још увек немате одговор на питање зашто их треба подржати, зашто се укључити, „Локални фронт“ то лепо сажима: зато што су вас и нас сви други издали.

Језеро бунта у Риму

Протести грађана и активиста за одбрану парка и језера, засебног екосистема и зоне од археолошког значаја

Фабрика СНИА и еколошки Парк енергије инспиративан су пример грађанске борбе у Риму, која траје више од двадесет година и која је на добром путу да буде закључена победом грађана и природе над спекулацијом и бетоном.

Тај напуштени индустријски комплекс у предграђу Рима почетком 90-их година купује фирма „Поненте“, а убрзо након почетка радова, при ископавању те-

меља, дешава се чудо: избија подземна вода, која плави део парцеле формирајући језеро. Ниједан покушај исушивања није успео, а радови су заустављени због немогућности наставка и упорних указивања грађана на нелегалност градње.

После неколико година управа града врши експропријацију дела парцеле како би направила еколошки Парк енергије. У том периоду група грађана сквотује један од напуштених објеката фабрике, где оснива друштвено-културни центар „Екс-СНИА“, веома важан за даљу борбу за одбрану парка.

Фирма „Поненте“ 2013. подноси захтев за изградњу четири куле висине 100 м у склопу планираног трговинско-пословног комплекса. Бунту и протестима грађана и активиста за одбрану парка и језера, које је у међувремену постало засебан екосистем и зона од археолошког значаја, прикључује се и правници, биолози, природњаци, музичари, књижевници, инжењери.

Парк енергије је данас место сусрета целог квартата, у којем се организују фестивали, сајмови, спортски турнири... Зона језера, иако је део парка, тренутно је доступна само уз организоване посете. Овај мали екосистем постао је плућно крило тог густо насељеног

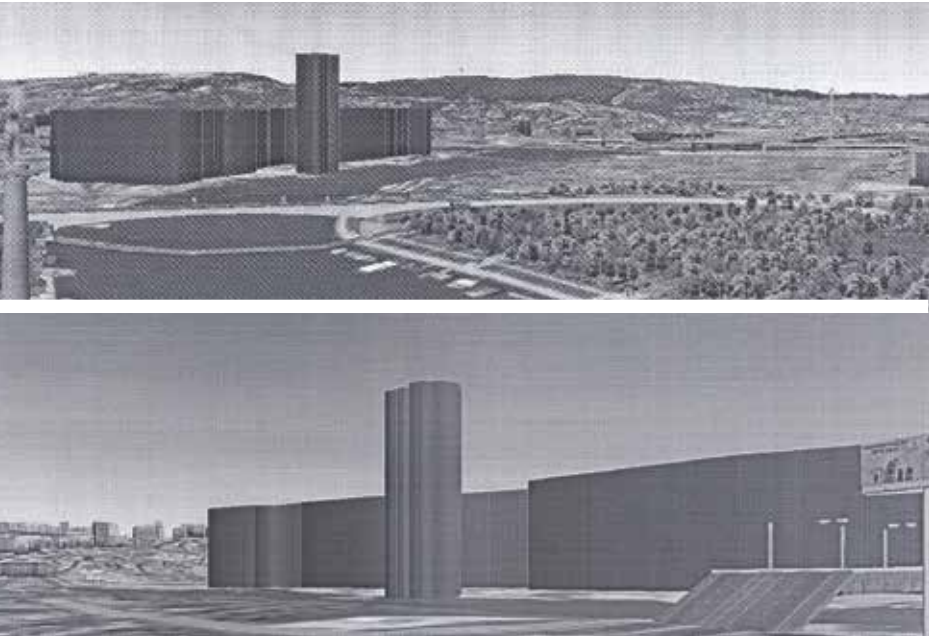
дела града. У њему данас живи око 60 врста птица, 185 врста биљака, примећене су чак и лисице, а 90-их година језеро је пориђено.

Природа се у сарадњи са групом савесних грађана у овом случају одбранила од грађевинске мафије. Испод Савског амфитеатра такође има подземних вода. Надамо се најбољем.

Варшава

Грађани сачували старе дрвене куће у центру престонице Пољске

На месту некадашње племићке Варшаве, у самом центру града у Парку Ујаздовски очувано је, захваљујући грађанској одбрани, насеље Јаздув. То насеље с монтажним кућицама постављено је 1945. као део ратне одшете Финске и привремено решење за недостатак стамбеног простора у разореном граду. Варшавске власти су, међутим, 2010. донеле одлуку да, пошто насеље не одговара изгледу тог репрезентативног дела центра града, оно мора бити уклоњено, а земљиште понуђено инвеститорима. Јаздув је већ био познат у Варшави по необичности структуре и изгледа, као и по славним уметницима који су ту живели и радили, па се становници удружују како би заједнички покушали да спрече рушење. Покренуте су друштвене активности и формиран чврст грађански фронт да се сачува та важна историјска локација, а и сама амбасада Финске улагала је велике напоре да се преиспитује одлука градске владе. Јаздув тако од 2013. постаје „Отворени Јаздув“, место за различите културно-уметничке садржаје, и све већи број неформалних група и удружења прикључује се том покрету. Са сменом градских власти у мају 2015, група грађана окупљена око иницијативе „Место је наше“ подноси петицију са 2.000 потписа и, после низа њених активности, градске власти доносе одлуку о трајној заштити Јаздува.

Поглед са Калемегданске терџаве на Баново брдо и поглед са леве обале Саве ка Врачарском гребену, који се уопште неће видети

Интервју: Бранко Бојовић, архитекта

Наметање нежељених симбола

Кула од 200 метара промениће слику града, оспориће историјску слику Београда али неће постати нови симбол Београда - остаће само конструкторска егзибиција и архитектонска конфекција

Симболи пројекта „Београд на води” – Кула „Београд”, најављена као будући знак распознавања града и његов најважнији објекат , и тржни центар „Београд”, највећи на Балкану, урбанистички су промашај који може имати, уколико буду изграђени, велике последице по град. Иако на то непрестано упозорава велики број стручњака, власти не показују слуха ни разумевања за критике, одбацујући критичаре као „доконе и злонамерне” људе, док пројекат упорно описују као „најлепши и најбољи” који је Београд могао да добије. Куле које доминирају сликом града као симболи пословних сервиса, а ни шопинг молови капацитета који захтевају хиљаде места за паркирање, нигде се у Европи не зидају у историјском језгру и централним зонама градова, на најскупљем грађевинском земљишту. Државни промотери пројекта, ипак, то немају намеру да схвате.

О разлозима за противљење оваквим објектима у срцу града и погубној урбанистичкој политици српских власти говори Бранко Бојовић, архитекта и члан Академије архитектуре Србије.

Врло ретко се екстремно велики трговински објекти као мегаструктуре граде у центрима историјских градова, а и тада се води рачуна о елементима амбијенталне структуре. Мој лични став да тржни центар највећи на Балкану не треба да се гради у простору Београда на води.

архитектонска конфекција. Врло ретко, односно сасвим случајно, појединачни инвеститор може да изгради објекат који симболизује један град, односно градско друштво, а то је нарочито ретко ако је инвеститор из другог и другачијег цивилизацијског окружења односно вредносног система. **Да ли је главном граду потребан “највећи на Балкану” тржни центар у самом центру?**

Београду је неопходна озбиљна трговинска активност. Трговина, односно размена добара и услуга је пр ва нерурална функција, она чини примарну основу сваког урбанитета. Капацитети трговине треба да се разместе на начин који је целисходан са аспекта развоја Београда. Трговински капацитети треба да задовоље много критеријума - потребе грађана (доступност, снабдевачки принцип, принцип конкурентске понуде), интереси инвеститора (квалитет локације, остварење профита), јасно дефинисање хијерархије тј. значаја капацитета (дневне, повремене, ретке, специфичне потребе...). Размештај трговинских капацитета заснива се на анализама куповне моћи, анализи локација и многим другим анализама. Оваквих анализа и на њима заснованих политика код нас углавном нема. Трговински центри се граде тамо где је инвеститор показао интерес, а тај интерес је увек повезан са неком врстом локацијског монопола. Честе грешке у изградњи трговинских центара показује чињеница да су многи скоро уташени или са битно редукованом функцијом.

Када се ради о историјским градовима насталим у 19. веку и раније, екстремно велики трговински центри граде се углавном на ободима централних зона или периферијама. Врло ретко се екстремно велики трговински објекти као мегаструктуре граде у центрима историјских градова, а и тада се води рачуна о елементима амбијенталне структуре- волумену објеката, спратности, боји, ритму и другим елементима амбијенталне структуре. Мој лични став да тржни центар највећи на Балкану не треба да се гради у простору Београда на води.

Какве урбанистичке последице може имати изградња оваквих објеката? Главна карактеристика пројекта Београда на води је његов гигантизам. Вредносну основу овог гигантизма чини веровање да је све што је велико само по себи лепо. Верујем да је то израз српског сељачког менталитета односно неурбанизованости. У простору Београда на води гради се 12 објеката висине 45-90 метара и пет објеката висине веће од 100 метара.

Овакво опредељење изазива многе последице. Најпре, биће разорена структура историјског језгра Београда - и физичка и функционална структура. Физичка структура ће бити промењена огромним волуменима нових објеката, а функционална структура ће

бити измењена изградњом великих површина стамбеног и пословног простора који ће бити моћан генератор саобраћаја. Саобраћајно решење Београда на води је формалистично и дилетантско. У њему има доста широких улица које воде нигде, тако да цело то подручје није интегрисано у постојећу и будућу саобраћајну структуру Београда.

Од тржног центра у првом тренутку биће неке користи, а у другом тренутку он ће уништити све трговинске капацитете у доста широком окружењу.

Београд на води је екцес у простору Београда настао због једностраног и примитивног схватања урбанизма. Цео урбанизам постоји само као општи и јавни интерес или не постоји.

Промена визуелног идентитета Београда настаће због тога што ће букет зграда високе спратности бити екран у Београду и екран пред Београдом.

Београд на води је екцес у простору Београда настао због једностраног и примитивног схватања урбанизма. Цео урбанизам постоји само као општи и јавни интерес или не постоји. Представник општерг и јавног интереса је градско друштво, а не појединачни инвеститор. Еволуција „урбанистичког” решења од флајера из маја 2012. године до презентоване макете показује драстичну промену параметара изградње - огромно повећање густине изграђености, спратности и друго. Све то има само један циљ - остварити максимални захват положајне ренте. То је разумљиво из позиције инвеститора. Нејасно је само зашто је то и циљ Београда.

Какве су праксе у другим великим европским градовима, да ли се овакви објекти граде у самом градском језгру?

Основу урбане структуре чине матрица саобраћајница и матрица парцелације. У већини историјских градова Европе, улична мрежа је формирана пре масовне употребе индивидуалних аутомобила. Исто тако у већини историјских градова Европе градили се на малим или релативно малим парцелама. Стварање мегапрацела ради изградње арихитектонских мегаструктура у историјским језгрима градова значи разарање просторно-физичке структуре тих градова.

У историјском центру Париза ништа не може да надвиси Нотр Дам, Ајфелов торањ и Тријумфалну капљу који су симболи града и симболи времена. На периферијама Париза изводе се архитектонске и конструкторске егзибиције нашег времена. У седмој деценији прошлог века у вези са реконструкцијом Париза обављена је велика анкета. Културна елита Париза и Француске расправљала је неколико година по том питању што је просто незамисливо у земљи сељаку на брдвитом Балкану.

САД имају 320 милиона становника, огромну моћ сваке врсте и Менхетн у Њуорку који ту моћ симболизује. Србија је око 50 пута демографски мања од Америке, много стотина пута мање моћи од америчке. Правити Менхетн у Београду је прича из оне басне која каже да је жаба видела да коње поткивају, па и она дигла ногу. Колико је мени познато у Европи се само Варшава навукла на стварање Менхетна, не из урбанистичких већ из националних и политичких разлога.

Интензивна изградња друштвене пропасти

Уместо потребних, изводе се по друштво штетни пројекти, чији трошкови обично вишеструко премашују иницијални буџет. За њих је потребно све више кредита и инвестиција, који ће се преломити преко леђа грађана и за собом вероватно оставити град напуштених градилишта и полупразних некретнина

Борићемо се и направићемо много места као што је пројекат „Београд на води”. (Александар Вучић)

Наш циљ је да се што више гради у Београду, односно да овај град постане град кранова. (Горан Весућ)

Из пророчких речи премијера и главног менаџера Београда, као и лавине најави нових пројеката од националног значаја по медијима, постало је јасно да Београд на води није усамљени феномен. Као доктрина за стварање привидног економског раста Србије изабран је најбржи и најризичнији пут – симултано покретање амбициозних грађевинских пројеката у главном граду, било директним упумпавањем државног новца или кроз уступање и продају вредне градске имовине сумњивим стратешким партнерима и инвеститорима. Све конкретне мере су већ предузете. Предлог нацрта новог Генералног урбанистичког плана на територији Београда даје приоритет скупној саобраћајној и

комуналној инфраструктури која је услов за изградњу Београда на води. Дирекција за грађевинско земљиште и изградњу Београда расписала је у 2015. тендере за реализацију инфраструктурних пројеката вредне милијарду динара, а најављује се да ће у 2016. овај износ бити удвостручен. Нови Закон о планирању и изградњи, под изговором стварања повољне улагачке климе, омогућује инвеститорима да по убрзаној процедури и уз минималну контролу изградје стотине хиљада квадратних метара трговачког и пословног простора, потпуно непотребног осиромашеним грађанима. Честе иностране посете и скупови као што су „Београдски инвестициони дани” идеална су прилика да се без учешћа јавности инвеститорима понуде локације или партнерство у капиталним пројектима и да се створи привид свеопштег прогреса.

Премда покретање грађевинског сектора доводи до тренутног привредног раста, он је вештачки и привремен ако се базира на френетичној и прекомерној изградњи. Плански развој града уступа место шпекула-

Деспотов град

Премијер Александар Вучић најавио је пројекат „Деспотов град” на Доњем Калемегдану као верно обновљен град деспота Стефана Лазаревића из 15. века, у коме ће се налазити „културно-историјски, хотелски и бизнис садржаји”! За сада је једино наглашено да ће се тај пројекат маскирања комерцијалних простора у ревизионистички национални симбол познате цене и опсега финансирати из државног и градског буџета.

Приватизација Београдске индустрије пива

Недавном одлуком Привредног суда, БИП је други пут гурнут у стечај, премда је претходно решење Привредног апелационог суда поништило одлуку о покретању стечаја због повреде поступка. Стечајни поступак и накнадна приватизација не врше се да би БИП наставио да ради, већ да би се, у складу са Законом о конверзији, новом власнику омогућила својина над вредним грађевинским земљиштем, на коме би се, према речима Синише Малог, уместо фабрике могао изградити пословно-стамбени комплекс!

Комплекс „Блок 42” – железничка станица Нови Београд и главна аутобуска станица

И овај пројекат је један од многобројних трошкова повезаних са „Београдом на води” јер се реализује ради измештања станице у Савамали. Према победничком решењу конкурса из 2014, чијим је жиријем председавао градоначелник Сениша Мали, предвиђена је изградња аутобуске станице са 15 долазних и 60 одлазних терминала и железничке станице са осам перона. Станице ће се налазити у склопу великог пословног центра омеђеног са три куле од 23 спрата, у које ће се сместити хотел, пословни простор и канцеларије. Није познато колико ће пројекат коштати, али ће се вероватно финансирати кроз јавно-приватно партнерство. Али, док се не стекну сви услови, Град се определио за добро опробани рецепт привременог решења, па је у фебруару 2016. расписао тендер за изградњу привремене станичне зграде као нулте фазе пројекта.

Национални фудбалски стадион

Иако пројекат за национални стадион још не постоји, Влада је спремна да у његову изградњу уложи 150 милиона евра. Најави изградње отворила је многа питања: на којој локацији ће се стадион градити, на који начин ће се финансирати, да ли је тај подухват финансијски исплатив и да ли је Србији уопште такав трошак потребан.

тивним грађевинским операцијама које се финансирају или капиталом стеченим кроз стихијске приватизације, партнерства и концесије или задуживањем. Науштрб потребних изводе се по друштво штетни и екстравагантни пројекти, чији трошкови обично вишеструко премашују иницијални буџет. За одржавање те динамике потребно је све више кредита и инвестиција, тако да је извесно да ће снови о крановима довести до дужничке кризе, која ће се преломити преко леђа грађана и за собом вероватно оставити град напуштених градилишта и полупразних некретнина.

Ево неколико различитих пројеката за Београд, које одликују нетранспарентност, законске неправилности, уништавање историјског наслеђа, прилагођавање планске документације захтевима инвеститора и клијентелизам, и који, иако мањих димензија од „Београда на води”, збирно доприносе неповратном отуђењу вредних градских простора, утемељењу предаторских урбанистичких пракси и гомилању неодрживог јавног дуга.

Железничка станица „Београд - центар” у Прокопу

Изградња станице „Београд - центар” (Прокоп) траје више од тридесет година. Тек по завршетку радова биће могуће изместити Главну железничку станицу из Савског амфитеатра, што је предуслов за реализацију „Београда на води”. Крајем 2014. почела је прва фаза реконструкције у вредности од 25,8 милиона евра, која се финансира кредитом Кувајтског фонда за арапски економски развој, док ће друга фаза зависити од воље партнера из Уједињених Арапских Емирата. Изградња се до сада одвијала на нетранспарентан начин – Уставни суд је у јулу 2015. донео одлуку да је уговор између „Железница Србије” и конзорцијума „Енергопројект” о реконструкцији Прокопа противзаконит, јер крши антикорупцијске одредбе. Ипак, прва фаза је формално завршена у јануару 2016. када је свечано отворена још увек недовршена станица, тренутно без путника услед лоше саобраћајне повезаности са остатком Београда.

„Реконструкција” хотела „Југославија”

Хотел „Југославија” биће претворен у хотел ланца „Кемпински”, а грчки инвеститор “КС инвестмент” на истој парцели планира изградњу две куле од 133 метра, у којима ће бити пословни простор, луксузни апартмани и тржни центар. За потребе изградње тог комплекса донет је нови План детаљне регулације за Блок 11, којим је драстично повећана спратност, односно коефицијент изграђености парцеле, што је пример кројења урбанистичког плана по мери приватног инвеститора.

Ускоро „Мапа нетранспарентног урбанизма”

Са жељом да упозна јавност с многим сличним пројектима, иницијатива „Не да(ви)мо Београд” припрема „Мапу нетранспарентног урбанизма”. Мапа је замишљена као колаборативни графички документ, који ће грађани моћи да допуњавају преко онлајне формулара и на тај начин пријаве сваки план или пројекат који својим негативним друштвеним, економским и просторним ефектима нарушава јавни интерес Београда и његових грађана.

Прво решење Београда на води из маја 2012. године

Гушење слободе говора у Србији почело је мајским поплавама 2014. године, а сада кулминира у вези са пројектом „Београд на води”. Стога ова власт, за разлику од претходних, слободу говора не гуши, већ је врло агресивно дави, гурајући нам главу под воду. За ту сврху упрегла је све своје капацитете укључујући и Комуналну полицију и то је, заправо, најбизарнији детаљ овог феномена. Замишљена као сервис грађана, у народу позната као „жардињерија”, Комунална полиција је основана да би помогла грађанима око ситнијих проблема – комшијин пас прегласно лаје, комшиница баца улошке кроз прозор и томе слично. Ко се у првим годинама постојања те службе усудио да их за нешто позове, зна да је најчешћи одговор био: „Нисмо надлежни”. Комуналци су, не само у Београду већ и у другим градовима, најчешће били задужени да у формацијама које броје између девет и 15 полицајаца једу бурек по пекарама у било које доба дана. Но, та идила за самосталне пекарске радње и грађане који су сами купљали туђе ђубре кратко је потрајала, бар у Београду.

Крај идиле почео је увођењем система наплате јавног превоза „Бус-плус”, а кулминирао нападима на новинаре „Истиномера” и истраживачке мреже КРИК. Прво је екипа „Истиномера” спречена да сними интервју са активистом иницијативе „Не да(ви)мо Београд” Добрицом Веселиновићем на „Променади Сава”, а онда је новинарка КРИК-а Драгани Пећо обрисан снимак покушаја да узме изјаву од градоначелника Синише Малог недалеко од ресторана „Саванова”. Наравно, кад вам

Јована Глигоријевић Потапање слободе говора

Ова је власт као тенк: кад се намери на одређени циљ, ништа је не може скренути с путање, а да би стигла до циља преораће и прегазити све што јој се нађе на путу

Комунална полиција интервенише и покушава да спречи екипу Истиномера да сними интервју са чланом иницијативе „Не да(ви)мо Београд” Добрицом Веселиновићем на „Сава променади”

је посао да скидате мачке с дрвета, мале су шансе да се разумете у нове технологије. Пећо је зато успешно повратила снимак из свог телефона, а „Истиномер” добио одличан материјал, неспоран доказ како се у Србији гуши слобода говора.

Ова је власт као тенк: кад се намери на одређени циљ, ништа је не може скре-

нути с путање, а да би стигла до циља преораће и прегазити све што јој се нађе на путу. Доказа за ову тврдњу има толико да не би стали ни у књигу формата „Народног учитеља” Васе Пелагића, а камоли у један чланак. Да скратимо причу: Комунална полиција, уместо да буде сервис грађана, постала је нешто сасвим супрот-

но: јединица за заштиту од грађана. У овом случају циљ је сумњиви пројекат „Београд на води”, на чијем је челу први човек Београда за ког сваког дана искачу докази да је умешан у разне корупционашке афере у последњих десет и више година.

Да је проблем само један сумњив грађевински пројекат, још би се некако и могло дисати и одржати главу колико-толико изнад воде. Но, проблем је далеко дубљи. У недељу 29. новембра 2015. власт нам је коначно демонстрирала колико је талентована за креирање паралелне реалности у којој су битни само они на власти, где се институције злоупотребљавају на најгрубљи начин и ником ништа, где се целокупан систем и правна држава развијају у прах и пепео. Тог дана сведочили смо симулацији државног удара, хорор-нападима на новинаре, злоупотреби медицинских картона, злоупотреби свих родова полиције, злоупотреби тужилаштва, војске и националних фреквенција. Министар унутрашњих послова Небојша Стефановић одржао је конференцију за новинаре окружен до зуба наоружаним специјалцима. Ствар је отишла даље од „жардињерије”. Грађанима је поручено да не галаме много око својих права јер иза власти стоје дуге цеви. Наравно, као и у случају употребе Комуналне полиције, и ово је коришћење јавних служби у приватне сврхе.

Као што рече онај комуналац терајући екипу Истиномера са „Променаде Сава” – готова прича. Грађани Србије, киднаповани сте, власт вас држи као таоце. Не заборавите на најважније правило: никад не гледајте отмицара у очи. Путање се подразумева.

Владимир Ђорђевић, сарадник Националне коалиције за децентрализацију из Ниша

За провинцију нема чак ни лажних обећања

Тешко је пронаћи причу као што је она о „Београду на води”, која у равни симбола, али и буквално, толико слојевито и садржински богато говори о данашњој Србији и њеном друштвеном тренутку. На први поглед се чини да је о тој теми већ све испричано и да су ресурси одбране тог пројекта, баш као и аргументи критике, већ истрошени. Варљив је први поглед - испод дебате, изнетих аргумената и протеста остаје и даље невидљив грађанин провинције, неприметан, пословично искључен из сваке велике дискусије метрополе и већ превише дуго без јасне позиције у друштвеном дијалогу у Србији.

Политички представници какве данас имамо, у улогама службеника својих партија, одвојени су од реалних потреба грађанства које на папиру представљају. Као такви, они нису заинтересовани да у Скупштини бране интересе оних које би требало да заступају, да се залажу за равномеран развој или једнаке шансе својих локалних средина. Читава полемика око исправности и ваљаности пројекта „Београд на води”, као и о законским оквирима

Читава полемика око ваљаности пројекта „Београд на води”, као и о законским оквирима у којима се он реализује, остаје београдска, локална. У тој дискусији, ставови и погледи остатка Србије, оног грађанина са руба друштвене збиље, остаће нечујни и изоловани.

Билборд “Славимо Београд” на улицама Ниша

у којима се тај пројекат реализује, остаје београдска, локална. У тој дискусији, која прераста у озбиљан сукоб и важно политичко питање, ставови и погледи остатка Србије, оног грађанина са руба друштвене збиље, остају занемарени и разбијени. Читава дискусија, ипак, почев од оног тренутка када је „Београд на води” волшебно проглашен за пројекат од националне важности, излази из локалних београдских оквира и постаје једнако важна за сваког грађанина Србије. У какофонији бројних аргумената и спорова изостао је став из провинције који и те како постоји. Грађани Србије свакодневно живе са проблемима својих локалних средина и добро знају да баш такву Ср-

бију не желе за себе. На југу земље техничари и лекари са Клинике за радиологију годинама су препуштени да раде немогућ и надљудски посао, опслужујући готово два милиона здравствених осигураника са две магнетне резонанце. Пацијенти, многи од њих и животно угрожени, на свој преглед чекају и више од годину дана. Национална авио-компанија „Ер Србија” наводи да јој није у плану да уведе летове из Ниша, иако Нишлје одлично знају колико им је то потребно. Млади одлазе. Истовремено, премијер Србије ће свечано пуштати у рад фабрику отворену шест месеци раније, једну од оних у којој грађани Србије раде за минималну цену рада, без визије будућности, осуђени на преживљавање.

Политички представници какве данас имамо одвојени су од реалних потреба грађанства, незаинтересовани да бране интересе оних које би требало да заступају, да се залажу за равномеран развој или једнаке шансе својих локалних средина.

Метрополизација Србије мало кога данас може да зачуди. Процес концентрисања свих аспеката живота у непосредној близини центара моћи, дакле у Београду, прихваћен је као једини реалан модел функционисања у Србији. За Вучића, баш као и за многе пре њега, Србија ван Београда је тамни вилајет, статистика, изборна јединица, полигон за тренирање послушности. Као таква, она нема нити може имати сопствену вољу, сопствене посебности, а понајмање право на отпор и непослушност центру и вођи. Србија тоне у сиромаштво, ослабећа и готово уништена непрестаним миграцијама становништва, она као да стоји у магли далеког непознатог, невидљива за Вучићев одлучан поглед, визионарски окренут ка светлом хоризонту нових блиставих палата Београда.

Недостатак јавне расправе

Мила Турајлић: Сигурно смо могли као грађани да добијемо прилику да прошетамо између десетак макета, и присуствујемо јавним дискусијама урбаниста и архитеката о њиховим предностима и манама. И да гласамо за то да ли мислимо да је парк и шеталиште поред реке најбоље место да се изгради циновски шопинг центар без прозора, и да ли нам у погледу на Саву недостаје бетонски паркинг.

Имам јасну успомену из детињства када су ме родитељи одвели у Народну библиотеку, у којој су биле изложене макете награђених решења за уређење Светосавског платоа око Храма. Оно што ми је тада, као детету од десетак година, било занимљиво јесте да видим на колико различитих начина су архитекте могле да осмисле један простор. Нека решења су ми се више допадала, неке ствари тада нисам до краја разумела, као ни зашто је стручна комисија одабрала победнички рад, али сам знала да су они за то квалификовани и била сам задовољна да сама видим шта је ко предложио, знајући да је парк у коме се играм у рукама људи који о њему брину.

Сетила сам се тог тренутка када сам отишла да погледам макету „Београда на води”, онако, што кажу, из зезана. Спадам у оне који се иницијално нису много узбудили око приче изградње предимензиониране куле на обали Саве, као што се не бих много унела у расправу када би неко објавио да Сурчин постаје космодром за летове на Марс. И даље не верујем да ће оно што сам видела у згради Геозавода једног дана постојати, али више не потцењујем спремност профитера да уређују овај град без консултовања и са ким. Ако је „Београд на води” толико генијална инвестиција, сигурно је било других фирми које су имале интерес да се такмиче са својим идејним решењима. Сигурно смо могли као грађани

да добијемо прилику да прошетамо између десетак макета и присуствујемо јавним дискусијама урбаниста и архитеката о њиховим предностима и манама. Да гласамо за то да ли мислимо да је парк и шеталиште поред реке најбоље место да се изгради циновски шопинг центар без прозора и да ли нам у погледу на Саву недостаје бетонско паркиралиште.

Уместо тога добили смо слику „Београда на води” на којој гомила успешних младих људи, са карактеристичним скупим белим осмесима, држећи чаше неког скупог шампањца, безбрижно ужива у свом привилегованом погледу на реку са неке (замишљене) терасе. Ко је пожељни становник ових зграда недвосмислено је јасно. Процес гентрификације, феномен да ужи центар града постаје гето за богате у коме станови фантомски зврје празни јер су купљени као инвестиције богатог чет-сета, док се остали грађани исељавају отерани скупим киријама, нешто је што су земље у Западној Европи прошле и са чијим последицама се тренутно носе, покушавајући да поврате диверзитет својих безличних центара, да поново створе ткиво једне праве заједнице. А ми дигли ногу да се поткивамо с 20 година закашњења.

Одрасла сам у породици у којој су биле архитекте које су учествовале у изградњи Мостарске петље, у којој се за ручком жучно расправљало да ли Београд треба у 21. век да уђе трамвајем или метроом, и дуго сам као мала слуша-

ла о Бранку Пешићу, градоначелнику који је имао визију за наш град. Одавно слушаам приче о измештању железничке станице и о томе да Београд мора да сиђе на реке, и знам да у овом граду има људи који за то имају предлоге. На Бијелалу архитектуру у Венецији 2006. године нашу земљу је представљала група младих људи која је износила визије за Београд на рекама, која је у нашем павиљону изложила разна решења о томе како сачувати визуру Београда.

Као и они, мислила сам да ће у томе учествовати људи који у њему живе, предвођени стручњацима који су проучавању урбанистичког развоја Београда посветили своје каријере. Нисам веровала да ће нас са обале Саве избацивати инвеститори, менаџери, шефови продаје и мегаломански политичари. Београд није ушао у 21. век ни трамвајем ни метроом. Ушли смо с бахатом коњом политичара, које од љубитеља нашег града чува Комунална полиција.

Игнорисање јавности

Душан Чавић: Иако декларативно наглашавају да су отворени према представницима јавности, у пракси је немогуће добити одговор, коментар или заказати интервју са одговорницима за спровођење пројекта „Београд на води” уколико питања нису контролисана и уговорена, а новинари „проверени”. Оно што српски званичници упорно заборављају јесте чињеница да смо власт у земљи заправо ми – грађани.

Како је од промотивног штанда настао фенси ресторан - нема одговора

Бистро „Саванову”, где смо имали прилике да разговарамо са дотичном особом, која није желела да нам да званичну изјаву. Добили смо дозволу да снимимо пут на улазу у угоститељски објекат на коме стоје два проспекта пројекта „Београд на води”.

Портал „Крик” почетком октобра на свом профилу на Јутјубу објављује снимак на ком градоначелник Београда Синиша Мали игнорише питања која му новинарка портала поставља, правећи се да нити примећује нити чује да му се представница јавности обраћа постављајући питања. Након тога новинарима се одузима опрема, а снимци уништавају.

Портал „Истиномер” почетком октобра на свом налогу на Јутјубу објављује снимак у ком новинарка тог портала пита градоначелника Малог да ли ће, пошто већ годину дана тражи интервју са њим, коначно интервју и добити. Мали одговара: „Куцање на отворена врата, нема никаквих проблема.”

Иако декларативно наглашавају да су отворени према представницима јавности, у пракси је немогуће добити одговор, коментар или заказати интервју са одговорницима за спровођење пројекта „Београд на води” уколико питања нису контролисана и уговорена, а новинари „проверени”.

Власти покушавају да избегну како јавне расправе тако и одговоре на негодна питања. Оно што упорно заборављају, слушајући оне које их едукују о по њих најбољим начинима контроле медија и комуникације с јавношћу, јесте чињеница да смо власт у земљи заправо ми – грађани, и да нам то лагано долази из дупета у главу.

Измене закона: ВОДЕ И ОБАЛЕ НА УПРАВЉАЊЕ ПРИВАТНИМ ИНТЕРЕСИМА

У септембру се на јавној расправи нашао Нацрт измена и допуна Закона о водама, а у њему једно веома непријатно изненађење - из члана 5. Закона о водама брише се став да су воде добро од општег интереса и у државној својини, као и став да је јавно водно добро неутуђиво! Овако измењен закон широм отвара простор да приватни интереси управљају нашим водама и обалама и директно нас води појавама попут „променаде“ и „кафана“ на нашој обали, која је постала део „Београда на води“.

И поред тога што Закон о јавној својини воду третира као природно богатство у јавној својини, а заштита животне средине представља претежни јавни интерес испред потенцијалне својине трећих лица, овакве промене закона нам говоре да је изгледа дошло време да се она народна да вода увек нађе пут преведе у - „капитал увек нађе порозно ткиво у систему“!

На нама је да сачекамо да овај предлог закона уђе у скупштинску процедуру и да се надамо, иако нам и разум и искуство говоре супротно, да ће се током скупштинске расправе нешто променити.

Чича Томина колиба

Викендица српског председника на Савском насипу, волшебно у новом Закону о легализацији

У последњих неколико година бесправно је посечена шума и изграђено више стотина викендица на потезу иза новобеоградског Блока 45, где се налазе и две викендице српског председника.

Усвајање Закона о легализацији, у октобру, наишло је на бројне критике, посебно подстакнуте и спорним ставом којим се дозвољава легализација „викендица и других објеката за одмор“ у зонама првог и другог степена заштите природног добра.

У јавности су покренуте сумње да се увођењем овог ничим оправданог изузетка чини услуга појединцима блиским власти - конкретно, синовима председника Србије Томислава Николића, који су нелегално изградили викендице на обали реке Саве иза Блока 45.

На том потезу, у последњих неколико година, бесправно је посечена шума и изграђено неколико стотина викендица, међу којима су и викендице српског председника. Иако председник ове викендице није пријавио као

своју имовину, а за медије изјављује да су то викендице његових синова, комшилук као домаћине ипак препознаје Томислава Николића и његову супругу Драгицу. Апсурду доприноси и чињеница да ове нелегалне викендице чува припадник полицијских снага.

Изградња у плавном појасу Саве не-

► *Легализација дивље градње у националном парку руши право на заштиту животне средине и вређа осећај правде.*

Саша Јанковић,
заштитник грађана

легална је и опасна из више разлога. Један је близина водозворништа чијим би се загађењем довело у питање снабдевање пијаћом водом. Такође, викендице смањују запремину плавног појаса што доводи до подизања нивоа реке при плавењу. Да би се оне изградиле илегално је сечено дрвеће, чије корење је служило да учврсти подножје насипа и заштити га приликом плавења. Осим тога, иако је законом забрањен саобраћај моторних возила по насипу (осим ради контроле насипа и станица за водоснабдевање), асфалтни пут на њему претворио се у прометну саобраћајницу за камионе, грађевинску механизацију и аутомобиле власника дивљих викендица на Сави.

На жалбе грађана, надлежне инспекције и државне службе упиру прстом једне у друге играјући већ добро увежбани „пингонт“ надлежности. За то време, на стотине хиљада грађана угрожено је од поплава због нарушеног интегритета насипа, а вода за пиће потенцијално загађена јер су тук поред водозворништа септичке јаме.

Због свега овога, доведена је у питање сврсисходност механизма заштите јавног интереса. Озакоњавање нелегално изграђених објеката разарањем системског очувања природног наслеђа свих грађана, злоупотреба је државе ради приватног интереса привилегованог појединца.

Томислав Николић је потписао спорни Закон о озакоњењу, али је у изјавама медијима потегло питање његове уставности. Иако је оценио спорним законско омогућавање материјалне користи тајкунима који су илегално градили велике објекте, остаје сумња да је заправо покушавао да спречи рушење својих викендица. Оне су се ипак нашле на удару новог закона, јер је на крају њиме одређено да у водотокovima није дозвољена легализација.

Усправно:

Млечни производ 2. Тениски клуб Рејкјавик 3. Мера за површину земљишта 4. РЕШЕЊЕ 1 6. Економско пропагандни програм (скр) 7. Река у Италији 8. Стара Пазова 9. Органи реда и мира 10. Излити се 11. Оружани сукоб 12. Упитна речца (хр) 14. Село у Банату 16. Супротно од млада 20. Предлог 28. Г 29. Фил 30. Предлог 32. Облик хумора који најчешће засмејава људе 34. Т 35. Пиво после посла (скр). 36. Место на које након смрти одлазе прави и честити људи по веровању хришћана 41. Други самогласник 42. Најчешће економска мера за успех 43. Раствани свезник 46. Г 48. Тело (енг.) 50. Активност уступања одређеног добра у замену за новац 51. Насеље у Београду на Сави 52. Лековита биљка 53. Распоред јединица по ширини територије или границе ради њихове заштите или надзора 55. Назив страног инвеститора у пројекту БНВ 56. Назив Бајагине песме 57. Прво слово 58. ДЗ 59. Демос (мн.) 62. Немили ди-гађај (мн.) 63. ОВ 64. А 69. Ознака за сумпор 70. БНО 71. Р 72. Прво слово азбуке 73. Прво слово абечеде 76. Име кошаркаша Шакила 79. Поновна употреба уз дораду 80. Дванаесто, прво и четврто слово азбуке 81. Титула 82. Река у Немачкој 83. Игре организоване у част прославе рођендана Јосипа Броза Тита 84. Папуа Нова Гвинеја (скр.) 85. Мој, моје (лат.) 88. К 90. Навијачки повик 91. Опште техничко образовање (скр.) 92. Бакин колач 97. Ознака за Србију 98. Стара мера за дужину 101. Хемјијски елемент (Бр) 102. Контролисање информације 103. Математичка константа вредности 3,14 104. Насупрот старој 106. Како певач дозива ђевојку Милијану у песми? 107. Култни шведски поп састав 110. Рукометни клуб 111. ОЕ 112. Симо Матавуљ (иниц.) 113. Културни центар (скр.) 114. Везник

Водоравно:

1. Стамбена јединица 5. Врста музике или наставак кичме код неких животиња 8. Физичка или ментална активност ради такмичења или забаве 13. Јаја рибе (мн.) 14. Петнаесто слово азбуке 15. Проценат 17. Иста слова 18. Пето слово азбуке 19. Одбојкашки клуб Партизан 21. Ознака за тону 22. Годишње доба у којем је Иницијатива организовала протест код Саванове 23. Животиња, симбол Иницијативе 25. Оно што у ствари јесте Саванова 27. Писмени и обавезујући споразум две стране 29. Врста лека 31. Власник 24 стана на Бугарском приморју 33. Коњ у песми 35. Јавни градски простор предвиђен за шетњу 37. ИЈ 38. Панчево (скр) 39. Трећи самогласник 40. Врста веверице 42. Ди 44. Прва два слова у имену певачице Харвеу (Рид оф Ме) 45. Београд (скр) 47. Име глумице Гарднер 48. Непријатан осећај 49. Други самогласник 50. Ознака за фосфор 51. Окршај две стране (мн.) 54. РЕШЕЊЕ 2 60. Префикс за пољопривредни 61. Урадити вар 63. Самостална структура направљена да ограничи или спречи кретање изван одређене границе 65. Врховни бог Египћана 66. Д 67. Ознака за азот 68. Извршни орган који спроводи закон на територији одређене државе. 69. Наш стрип цртач Марко 73. Прво слово 74. Име глумца Хариса 75. Пријатељски поздрав преузет из савременог амричког сленга 77. Онда (нем.) 78. Везник 79. Мера киселости или базичности неког раствора 80. Висећа посуда у којој је филтл у уљу 82. Интернационална ознака за домаћу новчану валуту 84. Марка најпознатијих сланих штапића/грисина на нашем тржишту 86. Извршни одбор 87. Прво слово 88. Објекти за које је прве постављен камен темељац у оквиру пројекта БНВ 89. Натпис са жутих трака којима су чланови Иницијативе облепили јарболе у Савамали 92. Четврто слово азбуке 93. Љута биљка белог корена 94. Навртањ на сијалици (мн.) 95. Литар 96. Део камиона 99. Иста слова 100. Првак 101. Онај који је без икаквог посла 105. Саставни свезник 106. Предлог 107. Инострани партнери на пројекту 108. Први део уметничког имена певача Мајке 109. Нелегално постављени промотивни стубови широм Савамале 111. Неко ће морати да је да 115. Фаза пројекта приликом које су свечано у земљу стављене временске капсуле с порукама написаним од стране премијера Србије и Мухамеда Алабара.

Прим. уредника: грубом техничком омашком, уместо текста о „Београду на води“ овде се нашао чланак објављен новембра 2011. у илустрованој ревији Удружења грађевинских превараната „Кључ из руку“. Грешка је примећена пред сам одлазак новина у штампу, па нисмо имали могућности да је исправимо, због чега се извињавамо цењеном читалаштву.

Илир Гаши

МЕХАНИЗАМ ЈЕДНЕ ПРЕВАРЕ

Девет ефектних савета за претварање заједничког дворишта у само Ваш интимни простор за одмор и опуштање

Планирате илегално отуђење заједничког дворишта, али не видите начин да то учините а да притом избегнете негативне законске последице и задржите позицију председника кућног савета? Будите без бриге! Завалите се у фотељу и прочитајте текст који је пред Вама!

1 Обећајте нешто лепо другим станарима у згради. Циљ је да поверују да је оно што је добро за Вас - добро за њих. Крените од решења која су потребна и замислива. Најзад ћемо уклонити онај крш који стоји тамо годинама! Уредићемо простор тако да сви могу да уживају! Додајте и историјску вертикалу: остварићемо вековни сан о силаску станара у двориште!

2 Сакријте сопствени интерес. Мени то двориште уопште не треба. Ја и не волим дворишта. Ево, прошли пут када су ми у једној згради у Бутарској нудили двориште, ја сам их ладно одбио. С друге стране, мени је важно како живите Ви, моје комшије. Спреман сам да не спавам ноћима и да уложим срце и душу у борбу за Вашу добробит. Увек сам био такав, још од првог дана школе, када сам отео себи сендвич и дао га сиромашном другу из клупе.

3 Једном када сте придобили пажњу и поверење комшија, дозволите себи да сањате и да своје снове поделите с њима. Овде није од значаја то што Ваши снови нису реални. Снови зато и постоје! На пример: ако ми дате да уредим ово двориште, направиху у њему најлепши парк у земљи! А биће ту и спортски терен! Ма шта терен, спортско-рекреативни центар! Аква-парк! МОРЕ!!!

4 Покажите им своје снове. Слика говори више од хиљаду речи, а 3-Д макета – више од милион! Како бисте своју узвишени визију приближили тим глумим си-ромашним људима који Вас окружују, а чија Вам је подршка ипак донекле потребна, користите визуелне технике.

Обуци луткицу или како замисљате Малог за 10 година.

- „богати инвеститор“ каже да ће уложити 10.000 евра под условом да комшилук уложи 5.000, - узмете 5.000 евра од комшилука, - богати инвеститор не уложи 10.000 евра, већ само 100; није потребно да тај новац заиста постоји, само узмите 100 евра са гомилице новца који сте добили од комшилука и дајте „инвеститору“ да Вам врати, - добри сте 5.000 евра, минус провизија за инвеститора! Лако, зар не?

►►► БОНУС САВЕТ! Ако Вас неки комшија пита шта је са оних 9.900 евра, решите му да је договор од почетка био да се та инвестиција расподели на један дужи период и да је за сада заиста све у реду. Ако питање буде поновљено, погледајте бокс ОДНОС ПРЕМА КРИТИЦИ.

9 Уложите новац у опремање дворишног простора који ће ускоро бити само Ваш! Сеновита баштица? Приватни базенчић за Вас и Ваше пријатеље, можда и терен за мини-голф? Зашто да не? Као што волимо да кажемо у Удружењу грађевинских превараната: сањај велико - и увек само за себе.

ОДНОС ПРЕМА КРИТИЦИ

Ако сумњате да Вас је неки комшија провалио и да сада трује друге причом да сте преварант, закључајте га у подрум. Улаз у подрум можете засути шљунком и другим грађевинским материјалом, према могућностима, а околико поспите отров за пацове. Ако комшија или његов глас некако ипак допру до станара, назовите га будалом и лажовом. Ако ствар постане заиста озбиљна – зашто да не? Сазовите хитну скупштину станара и објавите да је свака критика Ваше замисли покушај дестабилизације кућног савета. Уведите ванредно стање и паркирајте тенкове испред зграде. Ништа не сме зауставити моћни точак напретка!

Антитезе Београду на води

1 „Београд на води” је оличење **погрешног развоја и треба га обуставити**. Без обзира на то да ли сагледавамо првобитни план од 3,5 милијарди евра за четири године, потписаних 150 милиона за 30 година или било који други сценарио изградње „Београда на води”, неће бити бољитка. Улагањем највреднијег просторног ресурса и стотина милиона евра у пропратне радове, овај пројекат ће Београђанима трајно одузети обалу, а грађанима Србије важну развојну шансу. Исисавање новца из буџета и приватизација развојних ресурса зарад отварања тржног центра и хотела науштрб плата и пензија и са новим задуживањима може се разумети једино као лоша шала, а заправо је већ виђена превара у незнатно измењеном руху.

2 Такав модел развоја спроводи се **већ деценијама, а резултат је пораст неједнакости и сиромаштва**. „Београд на води” је једино специфичан по пропорцијама и штети коју ће направити, као и маркетиншкој обланди у коју је увијен. Под изговором економске нужности, грађани се искључују из одлучивања о самом развоју друштва и коришћењу јавних ресурса и своде се на потрошаче у тржном центру и госте угоститељских објеката. Прескупи инфраструктурни пројекти који се нису десили, још скупљи пројекти који су се делимично изградили, приватизације и узурпације простора, разна јавно-приватна партнерства и комерцијализација јавних простора само су механизми којима се, у име јавног значаја, капитал пребацује из јавног у приватно власништво шачице одабраних. Нема ту нових радних места, осим привремених и минимално плаћених на грађевини и угоститељству, нити има производње и развоја, јер се увози све од грађевинске оперативе до робе која се продаје у новим луксузним бутицима, а најмање има добробити за целокупно друштво. Станове

од 400.000 евра и још скупљи пословни простор свакако неће куповати они који-ма су простор за становање, рад и живот најпотребнији. Они ће бити истиснути још даље на маргину града.

3 Просторна и друштвена сегрегација узроци су дубоких друштвених подела. Недоступни делови града, неједнаки приступ градским услугама и заједничким ресурсима ограничавају људе у погледу тога шта могу да буду или постигну. Ако се новац из државног буџета уместо у међуградску инфраструктуру, боље образовање и доступност здравства улаже у изградњу елитног кварта у центру престонице, унутарградске и регионалне разлике постају све веће.

4 Град не постоји зарад репродукције капитала него зарад људи. Људска насеља нису настала да би се увећавала цена земљишта на ком се налазе. Градови не постају богатији тако што се шпекулише земљом нити до бољег живота долази стварањем ексклузивних зона за привилеговане. Највреднији ресурс града

су људи, а богатство, материјално и симболичко, производ је улагања у целу заједницу. У земљи шампиона фудбал се игра на многобројним јавним пољанама, а не у приватном балону. Град обезбеђује ресурсе за лични развој и онима који не могу приватно да их поседују и користе.

5 Град је место сусрета, простор у којем се појединци и друштво формирају. Планирање развоја града је повратни процес кроз који остварујемо и себе саме. Тако су наши градови одраз онога што јесмо и што желимо бити: отворене зелене површине за све или луксузне фалусоидне куле за одабране, функционални јавни превоз доступан свима или брза трака за оног ко има да плати. Избацили из града непосредан сусрет значило би погазити његову суштину.

6 Град мора настајати из потреба и жеља свих грађана. Град припада свима без обзира на економски, друштвени или други статус. Сви имају право да директно и посредно учествују у планирању, управљању и побољшању гра-

дова, у одлучивању о томе шта ћемо гледати, куда ћемо ходати и чему се надати. Пречесто се ово право своди на једнак третман људи неједнаких могућности и утицаја, у крајњем исходу препуштањем иницијативе онима који већ имају економску и друштвену моћ. Само у стварању простора за искрен дијалог различитих стремљења и разрешавању њихових укрштања може се створити град достојан људи.

7 Град је простор стварне слободе за све људе. Градски ваздух ослобађа и град не припада ником појединачно. Његова величина је одувек била у томе што је пружао уточиште онима који своје идеје и слободе нису могли да остваре у затвореним срединама и скученим просторима. У њему заједно пребивају и мешају се различите идеје, планови, визије, животни избори, културе и поткултуре. Београд не би био то што јесте без људи који су веровали да је то место где могу слободно живети и остварити своје планове и себе саме. Ко ће желети да живи у граду који је само још омиљена „инвестициона дестинација” разних домаћих и светских шпекуланта?

8 Другачији град захтева другачију политику. Једном засвагда треба окончати подизање споменика погрешним просторним политикама којима се отуђују јавни ресурси, остављају деценијски дугови и ствара урбанистичко и друштвено ругло. Доста је било играња грамзивих политичара нашим градовима о нашем трошку, јавно-приватних партнерстава и других смицалица за грабљење јавних ресурса зарад интереса неколицине. Не пристајемо да бирамо између нерегулисаног тржишта и корумпиране државе. Тражимо другачију политику која ће тржиште ставити под контролу, а државу учинити одговорном. Дозивамо ново доба.

9 Не пристајемо на шминкање и ситне компромисе. Нови конкурси по старим правилима и боља процедура са истим исходима не чине пролеће. Задовољавање најгласнијих партикуларних интереса само учвршћује владавину тривијалности. „Партиципативне радионице” о распореду клупа у парку су стари шибицарски трик за одвлачење пажње од суштине. Курта или Мурта - свеједно је, постојећи партијски систем неће изнедрити суштинско ново. Нова политика подразумева промену правила игре и зато она мора имати нове форме.

10 Борба за градове је борба за сопствену будућност. Она почиње у комшилуку и ситним корацима, али увек одговара на суштинско питање: шта желимо да будемо. Питања становања, запослења, инфраструктуре и животног окружења не могу се разматрати одвојено од целокупног градског живота. У тој борби свако парче земље и сваки детаљ могу бити важни. У томе сваки човек мора дати свој допринос.

11 Град ће бити наш ако преузмемо одговорност за њега на сваком месту, сваког дана, у сваком погледу.

Хвала на подршци!

Овај број новина издат је уз помоћ средстава (96.640 динара) прикупљених на аукцији уметничких радова “Буди ТИ тајкун који нас плаћа” одржаној 28. маја 2015. године и путем донација грађана који подржавају рад иницијативе Не да(ви)мо Београд.